

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy nora ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy nora ..... 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:

4-hasabos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 filler.

Nyitár nora 40 filler.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, április 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelk: Az újraéledt pénzügyintézet. Irta: Nagy Sándor dr.
A parlament gyászja.
A reaktivált Polgári Takarékpénztár.
A román papnevelő- és tanítóképző-intézet ügye.
Horánszky Nándor temetése.
Kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíja.
Ki lesz Horánszky utóda?
Aradiak öngyilkossága idegenben.
Százhatvanézer korona története.
Képtárlat Aradon.
A Nemzeti Szövetség ünnepélye.
Kegyelet és sár.
A vízvészeti-társulat közgyűlése.
Tárca: A fűzőről. Irta: Dr. Sch. A.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendés.

Az újraéledt pénzügyintézet.

Arad, április 21.

Az öröme az értevével, mely minden nemes célu munkálkodás nyomán fakad, üdvözljük az aradi Polgári Takarékpénztár közgyűlésének határozatát, melylyel az intézet reaktiválását kimondotta.

Ennek az öröme pedig részesei mindazok, kik szívükön hordják polgárságunk valódi érdekét, a helyi pénzpiac renomméjének megszilárdítását és szem előtt tartják az igazságos ítélkezés és méltányos gondolkodás parancsait. És ime, nekünk úgy tűnik fel, mintha ezen felfogás egyetemes volna és mintha nem is lett volna, nem is lenne komoly ellenzője azon törekvéseknek, melyek az iménti közgyűlési ha-

tározat megalkotásának rugóit képezik. Igaz ugyan, hogy volt ellenkező nézet, elmentéses álláspont is, de nem volt meg ennek még a külső látszata sem, mely legalább a felfogást tárgyilagossággal tartalmazta volna. Sőt meglátszott, hogy akik a határozat egyhangúságát meggátolták, csupán azért tették, hogy eljárásuknak egy bizonyos következetességét megtartsák és berzenkedtek, nehogy eddigi heves küzdelmük leszereltnék és komikusnak tűnjék fel.

Am ez a dolog érdemére csak annyiban tartozik, hogy jól esik köz-öröm jelensége gyanánt konstatálni az intézet reaktiválását. Természetesen a lényeg az, hogy az intézet megkezdje új életét, és működésének jövődjét oly auspiciumok szegélyezik, hogy méltán adhatunk a legnagyobb bizodalomnak kifejezést az elérendő eredmények iránt. Azon bizottság, mely a reaktiválást előkészítette, a legrealisabb alapon állította össze az adatokat, sőt ott, hol az értékek vagyoni megállapításáról volt szó, messzemenő skrupulozitást tanusított és éppen ez a biztosítóka annak, hogy a tervezetnek meg van a maga erős fundamentuma.

Persze sok esélytől, a mindenkori gazdasági állapottól, a viszonyok mindenféle jeilegű alakulásától függ az, hogy a remények, melyeket közönségünk most lelkesen fűz az intézethez, valóra is váljanak. Annyi azonban kétségtelen, hogy normalis viszonyok között a siker el nem maradhat, mivel meg van valójában azon vagyonérték, melynek termő képessége és

nagysága az intézet fennállhatását biztosítja. És nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy sajtósággal lelkesedéssel csoportosulnak az intézet köré és minden körben odaigyekeznek és arra munkálnak, hogy az intézet virágzó állapotba jusson.

Közönségünknek óriási érdeke nyer ki-elégítést azáltal, hogy az a nagy töke, mely az intézet felszámolása folytán évek óta holt érték volt, most egyszerre felszabadul és nemcsak hogy el nem veszett az a pénz, melyre sokan már keresztet vetettek, hanem gyümölcsözni fog. Ha az okoknak egész halmaza nem igazolta volna a reaktiválás szükségét, ez az egyetlen is elegendő lett volna, hogy a realitás alapján az intézet új működésének szükségét elhatározzák.

Valóban közérdeket szolgáltak mindazok, kik előkészítették a talajt, melybe az újjáélesztés magvait elvetni lehetett. Bár egy részvénytársaság magán-jellegű szövetkezés, most egy magasabb célt, egy nemesebb szempontot tartottak a gondolkozó elmék szem előtt, mint egyszerű magán-vállalkozás támogatását. A felszámoló működésében nyert ez az eszme a legszebben és legkirívóbban kifejezést. A felszámolást már elejétől fogva úgy vezették, hogy első sorban is az intézet valódi helyzetét megállapítsák és ennek eredményéhez képest ne megszüntessék, hanem talpra állítják az intézetet. Az önzetlen felfogás kidomborodik azáltal is, hogy, bár a többi helyi pénzügyintézetek igazgatói voltak a felszámolók, ezen urak nemes gondolkodással eltávolították lel-

TÁRCA

A fűzőről.

— Adat a nők öltözetének reformjához. —
Irta: Dr. Sch. A.

A ki a női öltözetek reformjának irodalmát olvassa, azt hihetné, fűzőkérdés nincs is. A fűzőről, mint minden bajok kútfejről beszélnek, tehát absolute elítélik. Gyakorlatban persze a dolog másként van. Dacára sok jeles orvos és erélyes asszony küzdelmének, dacára, hogy a küzdelem azóta folyik, amióta a fűző létezik, e küzdelem eredménye majdnem semmi. Ha ezt meggondoljuk, hogy a fűző a különböző divatoknak egész sorát érte meg és élte túl, akkor fel kell merülnie a gondolatnak, hogy nincs-e a fűzőnek valami jó magja, mely mégis minden ellenségeskedés dacára fenn tartja.

Azt vélem, van a fűzőnek ilyen jó magja, csak hogy kemény héjba van elrejtve; a mi rossz a fűzőben, az, hogy lehetséges fűződeréknek használni, jó pedig benne az, hogy a szoknyák terhét átvissza a csipőkre.

Milyen fontos e tekintetben a fűző, kiderül abból, hogy a reformált női öltözet a fűző elhagyásával új támpontot volt kénytelen keresni a szoknyák sulya részére. És erre a vál-

lat szemelte ki. És ezzel nagy hibát követtek el.

Aki tudja, milyen gyakori habitusális skoliosis a női nemnél és ki tudja, hogy a habitusális skoliosos kifejezett megterhelhetési deformitas, annak előre is sulyos aggályai lesznek a ruha sulyának a vállra való áthelyezése ellen. Erdekes, hogy a katonaságnál éppen ellenkező az áramlat, t. i. a sulyokat a vállakról a csipőkre iparkodnak helyezni. Az 50 év előtti katona a bornyuján és köpenyegén kívül még oldalfegyverét, töltenytáskáját, kenyeres zsákját, tábori üvegjét és sánc-szerszámait is a vállán hordta. Ma csak borjúját és köpenyegét hordja vállán és ennek sulya is a hasonló töltenytáska közvetítésével részben a csipőjére nehezedik.

Azt hozhatják fel ellenem: „a katona felszerelése és a nő ruházata között nagy a különbség, csak a katona ruházata hasonlítható össze. Ez pedig a vállán hordja.”

Ezen ellenvetés helyesnek látszik, de hamis. A katona vállainak tehermentesítése a csipői rovására azt mutatja, hogy az utóbbi alkalmasabb a teher elviselésére, csak kevésbé alkalmas azok megerősítésére. Teljesen helytelen az az állítás, hogy a férfi ruházatát a vállain hordja. Ha a férfi ruházatát a vállain átmetszjük, el nem veszt egy darabot se belőlük, ha a kabátja véletlenül nincs kigombolva.

A férfi-ruházat sulyát azáltal, hogy szorosán odafekszik a testhez, az egész testre szétosztja. Egy testrészt sem terhelnek meg oly sulyosan a ruhadarabok, mint a szoknyák, melyek szabadon vannak felaggatva.

Ha a női ruhát a férfi ruhák mintájára akarják megváltoztatni, akkor nem elég, ha a női ruházatba a nadrágtartót beillesztjük, a szoknya elvétől el kell térnünk és a nadrágot kell alkalmaznunk. Az alsó ruházat ilyen értelemben fejlődik is már; csak még nem jutottak annak tudatára, hogy sarkpontja a reformnak éppen az és ekkor a fűzőkérdés is megoldódik éppen a kívánt irányban az által, hogy szükségtelenné válik. Ez által magától elpusztul. De amíg a reform lényegében nem halad ez irányban, a fűző, mint a női öltözet szükséges kiegészítő része megmarad.

Nem állítam fel a tételt ily határozottan, ha nem tudnám bebizonyítani.

Drezdában néhány év előtt látható volt a Chranach Lukács féle kiállítás, mely pompás módon illusztrálta, milyen befolyást gyakorol a női öltözet a testre, ha fűző nélkül bálon hordják.

Ezen festő idejében az asszonyok viselete éppen abban különbözött a maitól, hogy fűzőt nem viseltek s a ruha a vállon lógott. A szoknyák kis derékra voltak erősítve, mely a gyomor tájáig ért. Ezen magasan végződő derék

kökből azon közelfekvő felfogást, hogy voltaképpen egy konkurrens vállalatot létesítenek, hanem előttök azon magas cél lebegett, hogy a közönség egyetemes érdekében munkálkodnak.

Lezárult a félreértéseknek, hajszáknak és elkeseredésnek korszaka és friss erővel indult útjára az aradi Polgári Takarékpénztár. Isten adja, hogy a nemes törekvéseknek végleges siker legyen a befejezője.

Dr. Nagy Sándor.

A parlament gyásza.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 21.

Mély gyászban gyülekezett ma össze a Ház. A Horánszky Nándor elhunytá felett érzett fájdalom ott honolt a Ház minden táján pártkülönbség nélkül.

A képviselők majdnem kivétel nélkül feketében jelentek meg, a karzatok pedig a zsufolásig megteltek. Ott volt a karzaton *Semrecsányi* püspök, *Károlyi* István gróf, a premontrei főpát és számos előkelőség.

Megható volt az egykori nemzeti párt gyásza. Valamennyien itt voltak már kora reggel és szinte a könyekig meghatva hallgatták különösen *Apponyi* Albert Házelnöknek és *Széll* Kálmán miniszterelnöknek mélyen átértett szavait.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula, *Lukács* László, *Fejérváry* Géza báró, *Cseh* Ervin, *Plósz* Sándor miniszterek.

Elnök az ülést megnyitja. *Lázár* Árpád felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A Ház elnöke.

Elnök: Szomorú jelentést kell a t. Ház elé terjesztenem: *Horánszky* Nándort elszólította körünkben a halál, hosszú küzdelmes és fényes politikai pályafutásának éppen abban a pillanatában midőn elveit megvalósíthatta volna, midőn kiváló tevékenységének azon pontján állott, hogy a legnagyobb gyakorlati feladatot az ország érdekeinek megvédését megvalósíthatta volna. Ebben a fájdalmas érzelemben egy nagy nemzeti erő elvesztését siratjuk *Horánszky* Nándorban. A honcoló és alkotó képesség nagy tudás, szeplőtlen jellem, abszolút önzetlenség

és kötelességérzet jellemezték e nagy férfiut, akinek emléke örökkön fennmarad. Indítványozom, hogy emléket jegyzőkönyvileg örökítse meg a t. Ház és hatalmazza fel az elnököt, hogy az a Ház nevében részvétiratot intézhessen a megboldogult családjához és ma délután három órakor a kereskedelmi miniszteriumban tartandó gyászszertartáson résztvegyen. Indítványozom, hogy a mai ülést ezzel berekesztjük és tekintettel arra, hogy holnap délután tíz órakor a halott lelkiüdvéért a Józsefvárosi plebánia-templomban mise tartatik, holnap az ülés 11 órakor kezdődjék. (Általános helyeslés.)

A miniszterelnök.

Széll Kálmán: Kimondhatatlan a mi fájdalmunk és a mi bánatunk a veszteség felett, mely bennünket *Horánszky* Nándor elhunytával ért. Nem keresek szót, hogy abba öntsem e fájdalmat, mert nem is tudnék találni olyant, mely hiven és teljesen kifejezné azt. Nehéz és elviselhetlen veszteség sújtott minket. elvesztettünk ismét közéletünkben egyet azok közül, a kik nevének fénye és ereje volt. A legnemesebbet, a legigazabbat, és a legerősebbet. Ugy érzem, mintha a magyar közélet diszéről és ékességéből hullott volna le egy darab, úgy érzem, mintha közélet összhangjának és tartalmának diszét vinné a sirba az elhunyt. — (Ugy van. Ugy van.) *Horánszky* a maga jellemének krisztálytisztaságával, — a maga egyéniségének puritánságával, akaraterejével, a maga véleményének és érzelmének oly megbecsülhetetlen megbízhatóságával erős ember volt. (Elnök és általános tetszés.) Es ennek az erős embernek lelkében a közügyek szolgálatának vágya kultuszszá avatta fel magát, annak élt, annak szentelte élete minden percét. *Horánszky* Nándor dicsősége az, hogy tudásának minden erejét önzetlenül, feláldozó munkával hazájának áldozta. En most csak azt a nagy irt érzem magam körül és azt a hézagot, amelyet maga után hagyott. Es nem veszi nyilván rossz néven tőlem a t. képviselőház és az ország se, ha kijelentem, hogy a kormány és elsősorban én kétszeresen érzem a veszteséget. És kétszeresen ma, amikor a kérielhetlen végzet akkor ragadta ki sorainkból, midőn erős kezét alkotásra emelhetné volna. Az ő pihenést kereső agyának utolsó lüktetése nagy szívének utolsó dobbanása és elhaló ajkának utolsó vonaglása egy figyelmeztetés volt. Figyelmeztette a körülállókat a munkára és a haza iránti köte-

lességre. Ezzel bucsuzott ő. Legyen ez az ő végrendelete, melyet fogadjunk magunkba és éljen bennünk ez a végrendelet eltörülhetetlenül és az ő emléke örökké. T. Ház! Talán helyesléssel fogadják, ha kijelentem, hogy a kormány nevében intézkedtünk az iránt, hogy a gyászszertartás az elhunyt családjának beleegyezésével abban az otthonban történjék, ahonnan elköltözött a kereskedelmi miniszterium helyiségéből (Elnök általános tetszés és helyeslés) s a kereskedelmi tárca terhére országos költségen temessék el. (Általános helyeslés.)

A pártok.

Rakovszky István: Mélyen meghatva szólok fel. Elnök viszhangot keltettek benne *Apponyi* Albert házelnök és *Széll* miniszterelnök ékes szavai. Szükségét érzi annak, hogy a padokról, a honnan *Horánszky* Nándor negyedszázadon át lelkesítette őket, bucsuzót mondjon neki. (Helyeslés.) E pillanatban, amikor mindnyájunknak át kell éreznünk, hogy egy ország fiai vagyunk és minden pártkorlátnak le kell hullania, mély fájdalommal tettem zöld babérokat *Horánszky* ravatalára. Ő is letesz egy cipruságat *Horánszky* halavány homlokára. Ki kell emelnie, hogy *Horánszky* páratlan önzetlenségét páratlan szorgalommal és önfeláldozással egyesített. *Horánszky* szegény ember volt. Szegényen jött ide, szegényen élt és szegényen halt meg. *Indítványt* tenni nem akar, de azt hiszi, hogy a kormány fog alkalmat találni arra, hogy azt a nagy adósságot, amelylyel az ország tartozott az élő *Horánszky*knak, le fogja róvni a halott *Horánszky*knak. (Tetszés.) *Horánszky* az az ember volt, aki elmondhatta volna magáról: non omnis moriar! (Elnök tetszés.)

Barabás Béla pártja nevében fejezi ki azt a mélyen átértett súlyos csapást és nagy fájdalmat, a mely a hazai közéletet s az egész országot sújtotta *Horánszky* halálával. Vele egy ideális ember hullott el, a kiből egész embert birt a haza. (Elnök tetszés.) Minden ízében igaz, derék magyar ember volt. Oly kevés nagyjainknak a száma, hogy egy *Horánszky* halálát pótolhatlan veszteségnek mondhatjuk. Vele sokat veszítettünk mindnyájan: a haza és a nemzet egyaránt. Az elhunyt emlékére mélyen meghajlva a gyász jeléül a legnagyobb ellenzéki párt lobogóját. (Elnök tetszés, éljenzés.) Az összes előterjesztett indítványokhoz hozzájárul. (Helyeslés.)

Szederkényi Nándor pár szóban elmondja, hogy pártja is érzi a *Horánszky* halálával a hazát ért súlyos veszteséget. Az indítványokhoz hozzájárul. (Helyeslés.)

Elnök: E kegyeletes szavak után kijelentheti, hogy a Ház hozzájárult a betérjesztett indítványokhoz. (Általános helyeslés.)

Az ülés ezzel véget ért.

TÁVIRATOK.

Tüntetések Stockholmban.

Stockholm, április 21. Tegnap országszerte tüntetések voltak az általános választójog érdekében. *Stockholmban* a délután folyamán ösztetőzés volt a rendőrség és a tüntetők között, akik „A kastélyhoz!” kiáltással át akarták törni a rendőri kordont. A rendőrség kardot rántott és több embert megsebesített. Őt embert letartóztattak. A kastélyhoz vivő hidat katonaság szállta meg feltűzött szuronnal. *Branting* szocialista vezér több beszédet mondott, amelyben nyugalomra intette a népet. *Malmöben* 15 ezer ember vett részt a tüntetésben.

A bur béketárgyalások.

London, április 21. A *Standard* jelenti *Prétóriából* 19-iki kelettel: Alapos ok van arra a föltevésre, hogy kísérletképen megegyezés jött létre, amely, ha csak zavaró körülmények nem jönnek közbe, kölcsönösen szívélyes megegyezéssé válhatik. Állítólag sikerült végre a burk kezdeményezésére megtalálni a biztos béke alapját. Addig is fegyverszünet lesz, de csak bizonyos napokon, mire a burghereket az angol fölitélek tárgyalására különböző pontokra össze fogják hívni.

meggátzlja hogy a szoknyák sulya csak részben is csipőn legyen.

Miképen befolyásolta ezen, a mi reformunkat megközelítő viselet a hordozóit?

A ki a női nemnek a fűző által való degenerálását hordja folyton ajakán, az ugyan meg lesz lepve, ha azon festő istennőt, az ő Évát és *Lucretiát* látja.

Szinte hihetetlen, milyen görbe és csenevész alakok voltak kivétel nélkül és pedig oly fokban, hogy ma orthopaed betegeink közt is alig látunk ilyet.

Hogy akkoriban tényleg minden asszony görbehátú volt, abból derült ki, hogy a festő, ki pompás férfi-alakot fest, az asszonynak görbe hátát normálisnak tekinti és ideális alakjait is görbehátúnak festi. A gerincferdülés sem lehetett akkoriban ritkaság.

Katalin hercegnő arcképe, mely a kiállításban látható, nagyon ferde gerincűnek tartja eredetét. A festő nem próbálta meg ezt a kedvező helyzettel leplezni.

A görbe hátú nő nem speciálitása *Chrancnak*, közös ez valamennyi akkorabeli festővel. Ha pl. *Dürer* Albert ismert képét „*Ádám* és *Éva*”-t tekintjük (minden művészettörténetben benne van, elbámulunk rajta, hogy a festő ki egy pompás férfialakot állít élénk, hogy tehetett mellé egy ilyen görbe asszonyt. Ilyen tanulságos előttem

a kosztümök történetének lapozgatása. Pl. előttem van *Falke* *Jakabé*. Ha azokat a képeket nézzük, a melyek német divatot ábrázolnak, az illető alakok tartásáról megláthatjuk, hogy a fűzőbeli vagy a fűzőelötti korból származnak-e. Ez utóbbiak görbehátúak, amazok egyenesek.

Ezen kérdés tárgyalásánál gyakran elkövetjük azt a hibát, hogy egy nagyon befűzött modern nőt állítanak valamelyik görög ideális alakkal szemben. Ha a mai női öltözetnek általában célszerűtlen voltát akarjuk feltüntetni akkor ezen egybeállítás helyes.

De a fűző káros befolyása ily módon nem mutatható ki. Es csak úgy lehet, ha fűzővel és fűzőt nem viselő nőket állítunk egymás mellé, de egyebként ugyanolyan elv szerint öltözködnek.

Hogy félre ne értsenek, röviden még egyszer összefoglalom, mit akartam mondani. Nem akarok a fűző védőjeként fellépni. Nem ismerem félre annak hátrányait, azok oly ismeretesek, hogy nem kell bővebben tárgyalni. Csak ki akartam mutatni, hogy a fűző, ha helyesen használják, a mai női öltözékben célszerű alkatrész; és csak ráakartam mutatni, hogy a női öltözet reformjának nem a fűző elhagyásával kell kezdődnie, hanem azzal kell végződnie.

összesen: 1,066,967 kor. 64 fill. fordíttassék s illetve használtassék fel.

Ezen indítványunk elfogadása esetén a forgalomban levő 744 darab 500 frt, vagy 1000 kor. névértékű egész részvény 800 koronára és az 1280 darab 100 frt névértékű ötödörösztvény 160 koronára lebélyegzendők.

Indítványozzuk továbbá, hogy a 20% bélyegzés után fenmaradó 800.000 korona részvénytőke, 1250 darab 160 kor. értékű részvény kibocsátása által 200.000 koronával emeltessék.

Ezen indítványunk elfogadása érdekében elégnék tartjuk utalni azon körülményre, hogy egyrészt intézetünknek forgalmi tőkére leendő szüksége s hogy másrészt a részvénytőke megfelelő felemelése a forgalomban levő cirka 4 millió korona értékű záloglevelek tulajdonosainak bizonyára nagy megnyugtatóra szolgál.

A részvénytőkének a 200.000 kor.-val való felemelése érdekében kibocsátandó új részvények elhelyezése aláírás útján már biztosítva van. Hogy a részvényesek jogain csorba ne ejtessék és az új részvények, amelyeknek belértőke már a kibocsátásnál a névértéknél jóval többre értékeltek, átvétele által a régi részvénybirtokosoknak kárpótlás és bizonyos előny nyújtassék, a kibocsátandó 1250 darab 160 korona névértékű részvény átvételét első sorban a régi részvényeseknek "biztosították" olyképen, hogy 5 ötöd régi részvény után egy, és 1 régi részvény után szintén egy új 160 korona névértékű részvényre az elővételi jogot nekik engedték át az új részvényenkinti 160 korona befizetése mellett. Az optio gyakorlása után még fenmaradó többi részvényekre is a régi részvényeseknek biztosítottuk az elővételi jogot, még pedig részvényeik és az aláírások arányában.

A kibocsátandó 1250 darab 160 korona névértékű részvény — tervezésünk szerint — csak az 1903. évi nyereségben részesedik, azonban a befizetett 160 korona után a befizetés napjától 1902. év december hó 31. ig számítható 5% os kamat fogna a részvényhez mellékelt kamatutalvány beszoállítására ellenében 1903. évi január hó 1-én az intézet pénztáránál megteríteni.

Kapcsolatosan a részvénytőke leszállításával és felemelésével kérjük az intézeti alapszabályok 4., 5., továbbá a 10., 22., 24., 28., 30., 31., 32., 42., 49., 61. és 149. §-ai megváltoztatását, mely indítványunk a napirend 5-ik pontjában van felvéve és ott tárgyalandó.

Alulírt kiküldött bizottság az üzletkezelés beható megvizsgálása folytán arról is meggyőződött közvetlenül, hogy a régi igazgatóságot és felügyelő bizottságot a követelt eljárásban rossz-hiszeműség, vagy az intézetet károsító célzat egyáltalán nem vezérelte s így véleményünk szerint a volt vezetőséget a törvény szerinti kártérítési kötelezettség sem terheli.

Mindazonáltal és tekintettel arra, hogy a volt igazgatóság és felügyelő bizottság által a békés felszámolás céljaira átadott 242,787 kor. 12 fill. összeget az intézet reaktiválása céljaira és illetve a beállott érték devalvációk folytán szükségessé vált leírások részbeni fedezetére fordíthatjuk, érintkezésbe tettük magunkat az érdekeltekkel, kik azon feltétel alatt, hogy ha a közgyűlés velük szemben lemond minden további kártérítési igényről és nekik a felmentvényt megadja — az általuk a felszámolás céljaira — tehát feltételelesen átadott 242,787 kor. 12 fillért feltétlenül átengedték az intézet céljaira, miről külön közjegyzői okiratot vétünk fel.

Hangsúlyozva kell kiemelnünk, hogy hála és őszinte köszönet illeti meg az Aradi Első Takarékpénztár, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár és az Aradi Ipar és Népbank igazgatóságát és mindenek fölött a felszámoló bizottság, névszerint Heinrich Sándor, Tedeschi Viktor, Ottenberg Tivadar, Böhm Adolf és Natlland Bernát urakat, a kik már a válság idejében és az óta is folyton a legönzettebb segélynyújtásra siettek és a kik törvényesünkben és feladatunkban bennünket is legkészségesebben támogatni kegyesek voltak. Indítványozzuk ennél fogva, hogy az említett 4 pénzügyi igazgatóságának, mint különösen a felszámoló-bizottság tagjainak jegyzőkönyvi köszönet és hálás elismerés szavazzassék.

Tapasztalatainkból merítettük azon meggyőződést, hogy egy pénzügyi intézet működésének

sikerét elsősorban a vezérigazgató személyének óvatos, helyes és célirányos megválasztása biztosítja.

Ezen irányelv által vezéreltetve, nagy súlyt fektettünk arra, hogy a kinevezendő vezérigazgató intellektuális képessége és szakképzettsége mellett egyénileg teljesen megbízható és olyan legyen, a ki jelleménél, összeköttetésénél és eddig kifejtett tevékenységénél fogva garantiát nyújt arra nézve, hogy az intézet vezetésére teljes hiva.ottsággal bír. Örömrökre szolgál jelölhetni, hogy ez irányban is eredményes tárgyalásokat folytattunk egy oly szakférfiúval, a ki mindazon jeles tulajdonokat, a melyeket fentebb felsoroltunk — magában egyesíti s a ki ezenfelül még azon kiváló előnnyel is bír, hogy a helybeli hitelviszonyokat és igényeket, a kereskedők, iparosok és magánosok hitelképességét, a városi és megyei ingatlanok értékviszonyait — eddigi előkelő működési köréből kifolyólag — alaposan ismeri. Ezen szakférfiú élénk részt vett a reaktiválást előkészítő munkálatainkban és a vagyon értékelésében is és így már egymagában véve azon körülmény, hogy hajlandó jelenlegi biztos és előkelő állását intézetünk vezérigazgatói állásával felcserélni, a legeklátásabb bizonyíték a mellett, hogy az intézet reaktiválását a legrealisabb és legszolidabb alapon javasoltuk és hogy intézetünk mindazon előfeltételekkel bír, a melyek annak fennállását és fejlődését biztosítják. (Felkiáltások: Éljen Natlland Bernát!)

A midőn még arra kérjük a közgyűlést, hogy összes indítványainkat elfogadja, az előzőt, az igazgatóság u. a felügyelő bizottság 5 és a bíráló bizottság 60 tagját megválasztani méltóztatassék és a midőn még jelezzük, hogy mi azon feltevésben és reményben, hogy a felszámolás megszüntetése és az intézet aktív működésbe hozására irányuló és ezzel kapcsolatos indítványainkat a közgyűlés elfogadja, azon fontos körülménnyel is számoltunk, hogy intézetünknek egy megbízható, szakavatott vezérigazgatóra leendő szüksége. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

(A reaktiválás ellen.)

A jelentés felolvasása után dr. Pop István ügyvéd jelentkezett szólásra. Óriási zaj, éljenzés és "eláll" kiáltások fogadták. A közgyűlés nem akarta meghallgatni a felszólalót, Heinrich Sándor elnök azonban arra kérte a részvényeseket, hogy a kellő nyugodtsággal hallgassák meg a szónokot s a szólásszabadság jogának hódoljanak meg.

Pop C. István dr. avval kezdte beszédét, hogy a kocsháti földvételekre vonatkozó iratok előmutatását kéri.

Ezen kijelentésére megújult a lármá, zúgott az egész közgyűlés, mely nem akarta Pop dr-t szóhoz engedni. Maga az elnök alig tudta a folytonos zajban megnyugtanni a felszólalót arról, hogy bár az iratokat nem hozták el a közgyűlésre, azokat maga bármikor megtekintheti.

Heinrich Sándor alig tudta lecsillapítani a meg-megújuló lármát, a sok abruz, le vele, eláll, üljön le, s ehhez hasonló kiáltásokat. Nagynehezen folytathatta a felszólaló beszédjét, melyben a következőket mondta:

— Szavaim meghallgatását követelem, mert az az érdekelttség, melyet én képviselek, a részvénytőke egy tized részének van birtokában. (Felkiáltások: Nem hallgatjuk meg!)

Elnök kéri, hogy csendben hallgassák meg a felszólalást. Válaszolni lehet rá, de közbeszólásokkal ne zavarják a szónokot.

Pop dr.: Az elnök kijelentése szerint a reaktiváló bizottság jelentése csak a maga egészében fogadható el. Ő ezt nem látja be, s kérdi, hogy mi köze van a régi vezetőségnek a reaktiváláshoz, s a reaktivált takarékpénztár miért ne működhetne akkor is, ha a régi igazgatók és felügyelők obligóban maradtak?

(Stoll Károly és Waldner részvényesek szomszédjukkal fennhangon veszekednek, az elnök csendre inti őket.)

Pop István: Nem mehetünk bele a reaktiválásba, mert az bizonytalan jövőnek néz elébe, követeljük ellenben, hogy kártalanítsák aet az érdekes csoportot, melynek nevében itt felszólalok (Derültség. Felkiáltások: Elég volt már, a jelentést elfogadjuk! Megújuló zaj.)

— Nem lehet a pénzügyi intézetet reaktiválni a törvény értelmében sem, ez pedig olyan tiltó parancs, amit leszavazni, lekiabálni nem lehet. A kereskedelmi törvények szerint egy intézet alapításának fontos feltétele az, hogy az alaptőke biztosítva legyen. A reaktiválendő intézetnek alaptőkéje csak 800.000 korona, de ez is lekötött pénz, tehát bizonytalan összeg. Igaz ugyan, hogy kétszáz ezer koronával kiegészítik, ez azonban kevés az újlet-kezdéshez, a régi alaptőke pedig nem forgó tőke. Az intézet felszámolás alatt áll, ennek megszüntetésére vonatkozólag pedig a törvény azt mondja, hogy a létező vagyon a részvények arányában felosztandó, ha a felszámolás megszűnik. Ez a törvényrendelet kizárja a reaktiválást olyan terv szerint, ahogy a javaslat szól. Ilyen formában csak új részvények kibocsátása nélkül volna a reaktiválás elrendelhető. Az a határozat, amit ma hozni készülnek, törvényi képtelenség, mely a törvényt figyelmen kívül hagyja felhívni. Tessék a felosztandó vagyonnak reánk eső részét kiadni s akkor reaktiválhatnak a többiek, ahogy nekik tetszik. (Felkiáltások: Ezek az önzetlen emberek!)

Pop István: A reaktiválást éppen az a jelentés teszi aggályossá, amit itt felolvastak s melylyel javasolják az új szervezést. Az intézet vagyonából majd egy millió korona értékű leirtak, s az most úgy néz ki, mint egy ágaitól megfosztott tönk, hogy fog ez virágozni, azt nem tudjuk.

S most elértem a legkényesebb kérdéshez: megadható-e a felmentés a régi vezetőségnek? Tudvalevő, hogy én és képviseltjeim bünvádi feljelentést tettünk...

Heinrich Sándor: Ez nem tartozik most ide.

Pop István dr.: Engedelmet kérek, előadhatom az okokat, melyek miatt a felmentést megtagadjuk. — A takarékpénztárt az ugynevezett konzorcionális üzletek tették tönkre, s maga a kir. ügyészség kijelentette, hogy az a földvétele-üzérkedés, mely az intézetet megbuktatta, csak azért nem üldözhető, mert elévült. De itt, velünk szemben az igazgatók felelőssége nem szűnik meg, s ilyen igazgatóknak a felmentvényt nem adjuk meg. Otszázhetvennégy részvény tulajdonosai nevében kijelentem, hogy a reaktiválást ellenezük, a felmentvényt nem adjuk meg s ha mindezek mégis megtörténnének, kijelentem, hogy a határozatot meg fogjuk támadni.

(A válasz.)

Nagy Sándor dr. ezután hosszabb beszédben bizonyítottatta, hogy Pop C. István érdekes csoportja téves jogi felfogásban van, mikor a törvény szakaszaiból akarja a reaktiválás lehetőségére ennek ellenkezőjét rástütni. Beszédjét így kezdte:

— Bár a közhangulat spontán módon kifejezte nézetét a felszólaló állásfoglalása ellen s hatalmasan végigcsapott az előbbi nézetten, mégis kérem a közgyűlés türelmét egy pár percre. Végtelen naivitás van abban, hogy a reaktiválást ellenzik, kiutalványoztatni akarják részüket. Nem is volna szükség felszólalásra, de nem akarja, hogy egy percig is válasz nélkül maradjon Pop István dr. felszólalása.

Alapos jogi tévedésben van Pop dr. és sajnálja szónok, hogy jogász létére illet elkövetett — mikor a törvény betüiből akarja ki magyarázni a reaktiválás lehetetlenségét. A

vastag tévedés abban van, hogy Pop dr. egy új pénzügyi szabályait alkalmazza egy régi pénzügyi szabályait alkalmazza egy régi pénzügyi szabályait alkalmazza egy régi pénzügyi szabályait alkalmazza egy régi pénzügyi szabályait alkalmazza. Az általa felhozott érvek tehát elesnek. Kimutatható, hogy egy millió alaptőke áll rendelkezésre, emellett nem reaktiválni egyenlő volna az öngyilkossággal, vagy ha azt mások akadályozzák meg, úgy a gyilkossággal. Hogy a reaktiválók sokat rúgnak le a vagyonértékből, az egygyel több ok lehet a bizalomra.

A felmentvény megadására vonatkozólag Nagy Sándor a következőket mondta:

— A felmentvény megadásánál apellálók Pop dr.-hoz, a jogászhoz. Tudja ön, hogy a régi vezetőség csak akkor volna üldözhető, ha tényeik vétkes gondatlanságból, vagy szándékosságból eredők lennének. Már pedig ezek egyike sem forog fenn, a kárterítésnek tehát jogilag helye nem lehet. A közgyűlés minden esetre igazságot gyakorol, ha a felmentvényt megadja.

Indítványozza dr. Nagy Sándor, hogy a közgyűlés fejezze ki jegyzőkönyvi köszönetét Ring Géza, az aradmegyei takarékpénztár igazgatójának is s az aradi és budapesti pénzügyi vezetőknek, akik a moratoriumot a felszámolás alatt levő pénzügyi vezetőknek annak idején megadták, dr. Kell Lipót intézeti ügyésznek, valamint a kiküldött tiz tagu bizottságnak, a kik a reaktiválás nagy munkáját keresztül vitték.

(A szavazás.)

A közgyűlés elfogadta az indítványt, valamint a felszámolók jelentését és a reaktiválók javaslatát is, még pedig 40 szavazat ellen 327-el, vagyis kétszáznyolcvanhét szótöbbséggel. A szavazás eredményét a jelen voltak megtapsolták, Heinrich Sándor elnök pedig kimondta a következő határozatot:

Az 1901. évi október hó 27-én megtartott közgyűlés által kiküldött bizottságnak s melléje kirendelt jogtanácsosnak az intézet vagyoni állásáról szóló jelentését a közgyűlés örvendetes tudomásul vette s az abban foglalt összes indítványokat egész terjedelmükben magáévá tévén, ehhez képest határozatilag kimondja: a felszámolás megszüntetett s az intézet aktív működésbe helyeztetik, minélfogva egy a felszámoló bizottság, mint a megválasztandó új igazgatóság tagjainak abba való bevezetése iránt a szükséges lépéseket haladéktalanul tegyék meg.

Értékdevalvációk címén összesen 910,932 korona 58 fillér leiratik és a többi esetleg előállható értékdevalvációk fedezetére egy 156,085 kor. 06 fillér összegű tartalékalapszámla képeztetik, az értékdevalvációk címén leirt és a tartalékalapszámla képzésére fordított összesen 1.066,967 koroná 64 fillér fedezetére az 518,808 koroná 92 fillér át. tartalékalapszám 507,069 k. 32 fill. a volt igazgatósági, felügyelő-bizottsági s egyéb érdekeltségi tagok által a felszámolás céljaira befizetett és ezek által közjegyzői okiratok alapján a reaktiválás céljaira átengedett 242,787 k. 12 fill. az 1901. évi december 31-iki mérleg szerint a felszámolás 3 évi időtartama alatt — a forgalomban levő 1.366,000 korona díjas záloglevelek 10% os díjtartalékának kreaálására és dotálására fordítandó 37,565 korona levonása után befolyt 117,111 10 és a részvénylőkének 20% kal való leszállítása, illetve lebeglyegzése útján előálló 200 000 korona, vagyis összesen 1.066,697 k. 64 fill. fordítatik és illete használandó fel.

Az intézet alaptőkéje 1 millió koronáról 800,000 koronára szállítottatik le, mihez képest a forgalomban levő 744 drb 500 frt azaz 1000 korona n. é. egész részvény 800 koronára, az 1280 dar b 100 frt, azaz 200 korona n. é. ötöd részvény pedig 160 koronára szállítottatik le. Az ezen husz százalékkal történt leszállítás után fennmaradó 800,000 korona részvénytőke 1250 darab, egyenkint 190 kor. névértékű névre szóló új részvény kibocsátása által 200,000 koronával és így ismét 1 millió koronára felemeltetik. Az ujonnan kibocsátott névre szóló részvények az 1903. évi nyereségben részesednek, azonban a befizetett 160 korona után 5% kamat fog az intézet jövedelméből 1903. év január hó 1-én az intézet pénztáránál kifizettetni.

A közgyűlés a volt igazgatóság és a volt felügyelő-bizottság összes tagjaival szemben lemond minden kárterítési igényről és azoknak a végleges felmentvényt megadja.

(Választások.)

Az alapszabályok módosítása után közfelkiáltással megválasztották a polgári takarékpénztár elnökévé Urbán Iván főispánt, kinek — a közgyűlés megbízásából — dr. Keresztes Gyula, Domonkos Lajos és Glück Károly vitték hírül a közgyűlés határozatát.

Megválasztották ezután az intézet igazgató-ságát, melynek tagjai lettek: Keresztes Gyula dr., Glück Károly, Domonkos Lajos, dr. Mittler Izidor, Révész Adolf, Szathmáry Mihály, Verbas Ádám, Réthy Viktor, Singer Izrael.

Felügyelő-bizottság. Gebhart István, Hoffmann Antal, Köpf János dr., Reinhart Gyula, Reiniger Samu.

Bíráló választmány: Adler Andor, Berán Antal, Bokor Alajos, Boros Vida, Csepreghy Mihály, Czédly Károly dr., Czeiler István, Dániel Endre, Dálnoki Nagy Lajos dr., Deutsch Fülöp, Deutsch I. Mór, Domán Ignác, Domonkos József, Edvi-Ilés László, Elias Simon, Fejér Gyula, Freud Fülöp, Funkelstein József, Keller Izso, Kemény Manó, Kilyényi János, Klein Ignác, Kohn József, Kónya Lajos, Koszka Emil, Kovács Vince, Löbl Gyula, Lócs Rezső, Maffei Géza, Magyar Ferenc, Maresch Gyula, Mayer Miksa, Mihalik József, Mittner József, ifj. Nachnébel Ödön, Nagy Sándor dr., Nemess Zsigmond dr., Nesnera Aladár, Nikolics Péter, Nikolics Sándor, Probst Mihály, Reicher Károly, Reisinger Sándor, Rosenberg Miksa dr., Solymos József, Somló Armin dr., Stauber József, Steingervald Alajos, Steinhart Mór dr., Stol Béla, Tenner József, Verzar Márton, Vojtek Alajos, Weinberger János.

E választások megejtése után Heinrich Sándor Isten áldását kérte e pénzügyi intézet működésére.

(Az új vezérigazgató.)

A közgyűlés után az új igazgatóság megtartotta nyomban alakuló ülését, melyet Szathmáry Mihály mint korelnök nyitott meg. Indítványára az igazgatóság elnökévé dr. Keresztes Gyulát elnökhelyettesévé Domonkos Lajos igazgatót választották. Majd a legfontosabbra, a vezérigazgatói állás betöltésére került a sor.

Nagy lelkesedéssel és örömmel fogadta el az igazgatóság az elnöknek azt az ajánlatát, hogy erre az állásra Natlland Bernát, az Aradmegyei takarékpénztár titkárja hívassék meg, s miután előterjesztették s elfogadták az új vezérigazgatóval kötendő szerződést is, a most már megválasztott vezérigazgató megjelent az ülésen, ahol az elnök meleg üdvözlő szavakat intézett hozzá.

Natlland Bernát vezérigazgató meghatottan válaszolt s nehéz munkájához az igazgatóság odaadó támogatását kérte.

Végül intézeti ügyészszé Parecz Béla dr. ügyvéd-t, a reaktiváló bizottság volt jogtanácsosát, választották meg, aki a reaktiválás munkájában tekintélyes érdemeket szerzett magának.

A felszámoló-bizottság nevében Tedeschi Viktor ma adta át az új vezérigazgatónak az értékeket. Az átvett Natlland Bernát vezérigazgató, Domonkos Lajos, Révész Adolf és Réthy Viktor igazgatók eszközölték.

Urbán Iván főispánál ma jelent meg a közgyűlés által kiküldött bizottság, melyet Parecz Béla dr.-ral kibővítettek, hogy tudomására hozzák megválasztását. A főispán szívélyesen fogadta a küldöttséget, s kijelentette, hogy az elnöki tisztséget örömmel elfogadja.

Nem érdektelen felemlíteni, hogy az új intézetnél már betévék is jelentkeztek. — Az igazgatóság legközelebbi gyűlése szerdán délelőtt lesz.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi állami főreáliskola „Fábián Gábor” önképzőköre április 27-én délelőtt 10 órakor a Lyceum színterében ünnepélyt tart, melynek tartalmas műsora a következő:

1. Elnöki megnyitó, tartja Pivny Béla VIII. o. t. 2. Magyar dalok: Király himnus, Esik eső, Ha madárka előadja az int. énekkar, vezeti Ferch Ödön énektanár. 3. Somló S. „Apród”, szavalja Vellényi Ernő VII. o. t. 4. Popper D. „Magyar rhapsodia”, gordonka solo előadja Földes Béla VII. o. t. 5. „Petőfi Cyprus lombjairól”, egy arannyal jutalmazott pályamű, írta Ditrichstein Viktor VIII. o. t., felolvassa Bányász Henrik VIII. o. t. 6. Hoffmann C. „Tavasszal”, trio, előadják: Dörre Jenő VIII. o. t. hegedűn, Ditrichstein Viktor VIII. o. t. gordonkán, Eckhart Ede VIII. o. t. zongorán. 7. Eötvös: „Vár és kunyhó”, melodráma, szavalja Pivny Béla VIII. o. t., zongorán kíséri Boros Béni VIII. o. t. 8. Volkmann R. „Serenade”, gordonka négyes, előadják: Ditrichstein Viktor VIII. o. t. Földes VII. o. t. Déghy Aladár VIII. o. t. Dömötör László III. o. t. 9. Huber; „Király-induló”, előadja az int. ének- és zenekar, vezeti Ferch Ödön énektanár. 10. Alelnöki bezáró, tartja Földes Béla VII. o. t.

A román papnevelő- és tanítóképző-intézet ügye.

(Figyelemre méltó észrevételek.)

Arad, április 21.

Az aradi román papnevelő- és tanítóképző ügyéről román kezekből a következő közleményt kaptuk:

A helybeli román papnevelő és kiváltkép a tanítóképző-intézet állapotáról az Aradi Közlöny utóbbi számaiban közlőtekből sajnos meggyőződésre jutottunk. Ezen intézet a legutóbbi időben fejlődés helyett visszaesést mutat fel.

1. Dr. Proca és Petrovics tanárok azért távoztak, mert üldözötten érezték magukat; minden alapos indok nélkül fegyelmet akasztottak a nyakukba és már a felfüggesztéstől tartottak. Maga Hamsea igazgató, látva a helyzet komolyságát, lemondott ezen állásáról és a zárdába vonult vissza.

2. A szemináriumnál ma három rendes tanári tanszék van üresedésben, azonkívül a rajz, szépírási és torna. Ezekre pályázat nem hirdettetett.

3. Tény, hogy a tanítóképzőnek jelenleg csak három rendes tanára van. A neveléstudományokat Pipos dr., a román nyelvet és irodalmat Petran dr., a mennyiségtant és földrajzot Csontea tanárok tanítják, kik mind szakavatott egyének és a tankönyvirodalom terén is széleskörű munkásságot fejtettek ki. E három közül is kelet a papnevelőben tanít.

Másrészt tény, hogy a magyar nyelvnek és történelemnek nincs szaktanára.

Botis Tivadar dr.-nak, ki a hittudományból felsőbb tanulmányait a csernowici egyetemen végezte, sem község-, sem polgári iskolákban, sem pedig tanítóképzőben nincs jogcime tanítani, annál kevésbé adhatja elő épen a hazai történetet és alkotmányt.

A magyar nyelvi tanszéket jelenleg a magyar egyetemet végzett tanárok látják el, kik pedig csakis szaktárgyaik óraszámának redukálásával vállalkozhattak arra, hogy e tárgyat egyik vagy másik osztályban előadják.

Egyébiránt egy felekezeti tanítóképzőben, melynek tanítványai nagyobb részt csak elemi iskolai készütséggel bírnak és a magyar nyelvet általában nem beszélik, a magyar nyelvet a 4. osztályban együttvéve nem 9, hanem legalább 15 heti órában kellene tanítani.

4. Vajjon miért nem töltötték be e fontos tanszékeket?

Tény, hogy alkalmas egyének ajánlkozottak. Az egyik tanszékre igényt tartott egy, a budapesti egyetemet végzett tanárjelölt, kinek szaktárgya épp a történelem és ki állami gimnáziumnál, is volt már alkalmazva. De hallani sem akartak róla, mivel az illető Réthy László dr.-nak a román nyelv eredetére vonatkozó művét ültette át románra, a mi pedig az ultrák szemében nagy bűn.

A másik tanárjelölt, ki tanulmányait szintén a budapesti egyetemen végezte és kinek szaktárgya a magyar nyelv és irodalom, még

m. évi jun. havában adta be folyamodványát, de csak oly feltételek alatt voltak hajlandók felfogadni, melyeket az illető el nem fogadhatott. (40 frt havi fizetés és a tanárságon kívül legyen az Alumneumban felügyelő szegényes ellátásért, melyért a növendékek havi 8 frtot fizetnek.)

5. Míg egy magyar egyetemet végzett, vizsgálatot tet tanárjelöltnek heti 20, esetleg több órért havi 40 forintot ígértek, addig Szecula Szevernek, ki tanulmányait Ramániában végezte és ki ide mint a Tribuna Poporului belmunkatársa került, a folyó tanévben a felső leányiskolánál heti 11 órában előadott hazai és világtörténelem, alkotmány és román irodalom történetét tanításáért havi 44 frtot fizettek.

6. Ami végül Secula Szever ur nyilatkozatát illeti, tény, hogy 6 Romániában nyert felsőbb kiképzést és ugyanott lett közhivatalnok. Aradon 2 év óta tartózkodik. A magyar honpolgári esküt a nyáron tette le.

Secula ur elhallgatja azon elvitázhatlan tény, hogy a felső leányiskolánál a folyó tanév kezdetétől folyó évi február 1-ig tanította a hazai és világtörténetet, alkotmányt és a román irodalom történetét. Folyó évi február 1-től iskolaszéki segédelőadó lett 800 forint évi fizetéssel. Ez időtől kezdve a leányiskolánál csakis a román irodalom történetét tanítja heti 3 órában. Hogy pedig a fenti időponttól kezdve a lap belmunkatársa nem lehet, igen természetes, mert a szentszéknél hivatalában van elfoglalva.

Elvitázhatlan azonban, hogy Secula ur, ki magyar egyetemet egyáltalában nem látogatott, hazánkban sem elemi, sem polgári, sem középiskolát nem végzett, képesítés hiányában, nincs jogosítva tanítani egyáltalában, annál kevésbé a hazai történetet és alkotmányt.

7. Nem felel meg a valóságnak Secula ur azon állítása sem, hogy a hazai történetet és alkotmányt a leányiskolánál Botis Tivadar dr. tanítja. Ez utóbbi folyó évi február 1-től említett intézetnél csupán az alkotmányt adja elő, míg a hazai történelmet bizonyos Nicorescu nevű ur. Hogy Botis nem jogosult alkotmányt és történelem tanítására, fentebb kimutattam; ép oly kevés jogcíme van Nicorescu urnak, ki középiskolát sem végzett és semminemű tanítóképzőben nem tanult.

Megjegyzendő, hogy a két mellőzött tanárjelölt, az aradi egyházmegyéből való, míg Secula ur erdélyi születésű. No de hát ő Csorogár kegyében áll.

8. Hogy pedig Csorogár ur, ki egyszersmind szentszéki iskolatanácsi előadó, és ki az egyetemi tanulmányokat be nem fejezte és sem polgári, sem középiskolai, sem tanítóképzési tanárságra nem készült minő jogcímen tölti be a tanítóképző intézeti tanári állást, ezuttal nem firtatjuk.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Dolores-t.** Zichy Géza gróf gyönyörű zenekölteményét vasárnap este megismételték a színházban, újból nagy és előkelő közönség jelenlétében, mint az előző napi bemutatón. Az illusztris szerzőnek vasárnap reggel sürgősen a fővárosba kellett utazni s így a második előadást már nem vezényelhette, a mit **Vincze Miklós** még a függöny felhúzása előtt bejelentett a közönségnek. A gróf helyett **Sperber Frigyes** zenetanár kezelte a karmesteri pálcát nagygyakorlottsággal s kellő eréllyel. A magán-szereplők: dr. **Radány Dezsóné** urnő. **Brunhuber Mariska** k. a., **Sarlot Lajos** és **Ráskai Miksa** urak ezuttal is sok tapsot kaptak, nem különben **Boros Dóra** k. a., a prologus ügyes interpretálója, ugy szintén a női és férfikarok és az impozáns zenekar. A két színházi előadás tiszta jövedelme körülbelül 1100 korona volt, amely felerészben az aradi lelenházat, felerészben az aradi tanítók segítő alapját illeti.

* **Küry Klára** a külföldön. Küry Klára, mint bécsi lapokban olvassuk, júniusban Prágában, júliusban Karlsbadban, Marienbadban és Ischlben, szeptember hónapban a berlini új királyi operaházban fog vendégszerepelt, s mindenütt eljátsza a **Katalin** operett hadnagyszerepét.

* **Az intédási méltóság megszüntetése.** A Nemzeti Színház és Operaház sorsa felett, a mint a **Budapesti hetféli újság** értesül, már döntöttek a belügyminiszteriumban. Most már fel tétlenül befejezett dolog, hogy az intédási állását megszüntetik. A két igazgató hatásköre jelentékenyen bővülni fog. A megnagyobbított hatáskörrel felruházott igazgató közvetlen felettes hatósága **Bezerédi Viktor** minisztertanácsos lesz, a ki eddig is referense volt a színházi ügyeknek. Ezentúl, minden a Nemzeti Színházról és dologban az igazgató vele fog érintkezni s felelősséggel is neki tartozik.

* **Dalmüénékesek Kassán.** A kassai Nemzeti színházban e hét folyamán több fogadják vendégszerepelt a Dalszínház tagjai közül. **Déry Jenő**, **Wlassák Vilma**, **Mányai Dezső** és **Korányi Frida** a Faust, Carmen, Bajazzok, Parasztbeszűlet s más dalművekben lépnek fel.

Horánszky Nándor temetése.

(Az ország részvéte.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 21.

Baross Gábor óta aktív minisztert még nem temetett a magyar nemzet. S a gyász, a mely ma, **Baross Gábor** egyik utódjának: **Horánszky Nándornak** temetésén megnyilatkozott, hasonló volt ahhoz a végtisztességhez, a melyet **Barossnak** adott az ország. Nemcsak a politika, a kereskedelem és ipar emberei vették ki a részüket a gyászból; osztozott abban ugyszólván minden polgára a hazának.

Horánszky Nándor temetéséről a következő távirati tudósítást vettük:

(A király részvéte.)

Az első részvétnyilvánítások közt, amelyeket **Horánszky** családja kapott, van királyi felségé. Ez a távirat vasárnap délelőtt tíz órakor érkezett és így hangzik:

Horánszky Lajos országgyűlési képviselő Budapest. Mélyen megdöbbent és edes atyjának oly váratlan elhunyt. Én is, az ország is a boldogultban a lelkes és tetterős hazafit gyászoljuk, kitől alig elfoglalt miniszteri állásában is sok hasznos szolgálatokat vártunk. Fogadja ön és a gyászoló család ezen nagy veszteség alkalmából legbensőbb részvétem biztosítását.

Ferencz József.

Horánszky Lajos a család nevében a kabinetirodához címezve, a következő táviratot intézte a királyhoz.

Tisztelettel kérem ő felsége legmagasabb színe előtt a következőket tolmácsolni: Mély hódolattal köszönöm egész családnak nevében Felsőged atyai szívének végtelen jóságát legkegyelmesebb megnyilatkozását a családnak a sűrű rendkívüli csapás alkalmából. Hódolatteljes alázattal **Horánszky Lajos** orsz. képviselő.

(Horánszky a ravatalon.)

Horánszky Nándor kereskedelmi minisztert a kereskedelemügyi miniszterium nagy üléstermében tették ravatalra. A miniszterium épületének homlokzatán több fekete lobogó hirdette a nagy gyászt.

Az erkélyek és az épület hatalmas kapui teljesen feketébe voltak vonva. A két kapu fölött **Horánszky Nándor** cimerez gyászjelentése függött, a cimere alatt a következők olvashatók:

„Nagyméltóságú hórati **Horánszky Nándor** kereskedelemügyi magyar királyi miniszter, a székes-főváros törvényhatósági bizottságának tagja, az államtudományok tiszteletbeli doktora. Született 1838. január 15-én, meghalt 1902. április hó 19-én.”

Az épület belsejét, amerre az ut a ravatalos teremhez visz, szintén gyászpompába bori-

tották. A lépcsőház és a terem fala t komor fekete lepellel vonták be, míg a lépcsőket és a terem padló atát fekete szőnyeggel takarták. A falakat itt is mindenütt a cimerez gyászjelentésekkel díszítették és helyenkint délszaki növényeket állítottak. A nagy üléstermet a legfényesebb gyászpompával ékesítették. A ravatal a terem déli oldalán volt, hatalmas baldachin alatt. A görög stílusú szarkofág magas emelvényen volt. délszaki növények és illatos tavaszi virágok sokasága között. Körötte temérdek ezüstös, karos gyertyatartókban lobogva égtek a viaszgyertyák és sárgás fényt szórtak az érckoporsóra, melyen **Horánszky** özvegyének, gyermekeinek és unokáinak koszorui voltak.

A ravatal előtti térdeplőn állandóan két irgalmas nővér imádkozott. A ravatal körül a miniszterium díszruhás és az entreprise gyászu ruhás tisztjei örködtek. A terem teljesen tele volt a hatalmas babér és friss virág koszorúkkal. Ugyancsak sok koszorú volt a ravatalos terem mellett lévő kis teremben is.

A közönséget délelőtt kilenc órakor bocsátották a ravatalhoz. Már kilenc óra előtt tömerdek sokan várták a bebocsátást és egészen déli egy óráig, mikor a ravatalos terem elzárták a közönség elől, rendkívül sokan tekintették meg a ravatalt. A résztvevők között első volt a kere-kezelemügyi miniszterium tisztikara, melyet **Nagy Ferenc** államtitkár és **Vértessy Kálmán** miniszteri tanácsos vezettek. Ott volt a többi összes miniszterium és az egész ország kereskedelmi és ipari vállalatának küldöttsége. Tizenegy óra után jött el **Szell Kálmán** miniszterelnök és a kormány tagjai kivétel nélkül. Számos főpap, a tábornoki kar tagjai, főrendek és országgyűlési képviselők voltak a részvétlátogatók között, hogy utolsó búcsút vegyenek a nagy halottól. A küldöttségeket a család tagjai és a miniszterium részéről **Vértessy Kálmán** miniszteri tanácsos és **Hollán Sándor** titkár fogadták.

Délben egy órakor a ravatalos terem elzárták a közönség elől és csupán a családtagok maradtak benn. A koporsót leolmozták és megtették az utolsó intézkedéseket.

(A temetés.)

Horánszky Nándor kereskedelmi minisztert ma délután három órakor temették a kereskedelmi miniszterium palotájából. A temetésen óriási részvét nyilatkozott meg. A király képviselőjében megjelent a temetésen **Apponyi Lajos** udvarnagy. Képviselve volt a végtisztességen az egész politikai világ; ezenkívül egyházi, katonai és polgári kitűnőségek egész sora volt a közönség között. Megjelent a többek között: **Körber** osztrák miniszterelnök, **Call** osztrák kereskedelmi miniszter, **Szell Kálmán**, **Apponyi Albert** né, és más előkelőségek.

A gyászszerartást nagy segédlettel **Samassa József** egri érsek végezte. A főpap alig tudta könyeit visszafojtani a meghatottságtól, mialatt a koporsót beszentelte. A beszentelés után **Berzeviczy Albert** mély hatást keltő beszéddel búcsúztatta **Horánszkyt**.

A beszéd után díszbe öltözött szolgálk vállukon hozták le a koporsót a hatlovas hintóra, a melynek két oldalán a kereskedelmi miniszterium nyolc fiatal tisztviselője égő fáklyákkal haladt. A kormány összes tagjai, a miniszterelnökkel élükön, gyalog mentek a halottas kocsit után, előttük az elhunyt családjának tagjai haladtak, utánuk pedig az osztrák miniszterek, a főrendek, az országgyűlési képviselők, a

küldöttségek tagjai, végül pedig megszámlálhatlan közönség.

A menet Budáról, a Ferencz József-hídon át a vámház és a Múzeum-köruton s a Kerepesi-úton át haladt a temetőbe, ahol a főváros által följárított diszszírhelyen temették el az elhunyt kereskedelmi minisztert.

Kereskedők

és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíja.

(Az aradi kereskedők köre mozgalma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

A magyar kereskedő-társadalom kiváló fontosságú kérdése ügyében indít most az egész országra kiterjedő mozgalmat az Aradi Kereskedők Köre. Törvényhozási intézkedést kér a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak kötelező nyugdíj-biztosítása érdekében, ugyanoly formában, ahogy ez idő szerint a betegségités szabályozva van.

A körnek vasárnap, Tedeschi Viktor elnöklésével tartott közgyűlésén, Keppich Zsigmond tett erre nézve indítványt. Az indítvány így szól:

Mondja ki az Aradi Kereskedők Köre, hogy országos mozgalmat indít a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak kötelező nyugdíj-biztosítása érdekében. E mozgalom első lépésül a kör, lehetőleg rövid időn belül nagygyűlésre hívja össze Aradváros összes kereskedőit és alkalmazottait s e nagygyűlés határozatából feliratot intéz a képviselőházhoz, a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak kötelező-nyugdíjazásáról szóló törvény megalkotása iránt. E feliratot megküldi a kör az ország összes társaságainak. Hogy a mozgalomnak nagyobb erkölcsű sulya és tekintélye legyen, a kör ez akció vednökéül felkéri Tedeschi Viktor elnökön kívül: Salacz Gyula, Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőket, továbbá Andrást Károly, Domány József, Neuman Adolf és Weisz Sándor urakat, akik e tisztség elfogadását részben már kilátásba is helyezték.

Az indítványt tevő ezután szóval is megindokolta javaslatát. Napról-napra siralmas jeleit láthatjuk annak, — ugymond — hogy milyen sorsra jut a kereskedő, ha öregkorára tönkre megy, vagyontalaná lesz. De azt is látjuk, hogy a kereskedelmi alkalmazottak egyrésze, csak hogy jövőjét biztosítva lássa, beléugrik a legkönnyelműbb üzletalapításokba s legtöbbször csődbe jut és rontja az ipar és kereskedelem jó hírét. Minderre nem lesz eset, ha a kereskedő is biztva lesz öreg napjaira s az alkalmazottaknak se kell attól tartania, hogy öregkorára hasznavehetetlenné válik s eldobják. Ausztriában már megalkották az alkalmazottak állami nyugdíjaztatásáról szóló törvényt. Nálunk is van egy törvénytervezet a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyairól, a mely úgy akar segíteni az alkalmazotton, — mert az állam végre belátta, hogy ezen a társadalmi osztályon segíteni kell, — hogy bizonyos évek elteltével a főnököt az alkalmazottjával szemben végkielégítés fizetésére kötelezze. De ez kétélű fegyver: az a főnök, a kinek például nem állana módjában, hogy az alkalmazottnak tíz év elteltével, ha az eltávoznék, egy évi fizetését végkielégítésül adja, a kilencedik évben fölmond neki — s így az alkalmazottra még rosszabbá válik a helyzet. Az állam hiába igyekszik a kérdés elől kitérni és azt hiszem — végezte szavait az indítványozó, — ha komolyan, erélyesen fogunk az üggyhöz, annak lesz eredménye.

Tedeschi Viktor elnök lelkes szavakban járult hozzá az indítványhoz, amelynek elfoga-

dását ajánlotta. Szólt ő is a helyzetről: a közgazdasági és pénzügyi viszonyok javultak valamennyire, de a vállalkozói kedv, az üzleti élet terén még mindig depresszió uralkodik. Ezen gyökeresen úgy segíthetünk, ha a kereskedők társadalmi helyzete, aggkora biztosítva lesz.

A közgyűlés ezután Keppich Zsigmond indítványát elfogadta és az intézkedések megtételével a kör választmányát bizta meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „aradi izr. kihazasító-egylet“ tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Kohn S. N. elnök megnyitván a gyűlést, szép szavakban ecsetelte az egylet 35 éves működését. Krausz I. titkár felolvasta az évi- és számvizsgáló bizottság jelentését, amely tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott, egyben a számvizsgáló bizottságnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Deutsch Bernát tisztb. tag indítványára az elnökségnek és választmányának önzetlen fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztak és közlekedéssel újra választották. A választás eredménye a következő: Elnök: Kohn S. N. Alelnök: Weisz Sándor. Alapítkegondnok: Éles Armin. Pénztárnok: Moskovitz Izidor. Ellenőr: Deutsch Armin. Választmányi tagok: Deutsch Mór, Freud Fülöp, Funkelstein József, Goldfeld Lajos, Hirschl Zsigmond, Ottenberg Tivadar, Pollák Gyula, Preisach Vilmos, Roth Lajos, Singer Adolf, Wechsler Ede, Weisz Dávid. Számvizsgáló bizottság: Böhm Adolf, elnök, Guttmann Samu, Holländer Ignác, Pollák Vilmos.

Ki lesz Horánszky utóda?

(Hieronymi Károly miniszter-jelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 21.

A kereskedelemügyi tárca váratlanul történt megüresedése nem csekély gondot ad az irányadó politikai köröknek. Nagyonfontosságú gazdasági kérdések előtt állván, egy átmeneti miniszterről szó sem lehet. Egész emberre van most szükség a magyar kereskedelmi ügyek élére, olyanra, akit hivatottsága, szakképzettsége, egész multja ugyszólván önként tol előtérbe e válságos időkben.

Mérvadó körök az új kereskedelmi minisztert Hieronymi Károlyban vélik feltalálni. Altalános meggyőződés, hogy a magyar közélet szereplő alakjai közül legméltóbban Hieronymi képes ez idő szerint a nagyonfontosságú rezzort tárcát betölteni.

Hieronymi miniszterségét annál valószínűbbnek tartják, mert a Ház megalakulása idején a kormány előbb Hieronyminek ajánlotta föl a házelnökséget, s csak úgy történt a mellőzése, hogy a később kombinációba vett Apponyi Albert gróf hajlandónak nyilatkozott az elnöki méltóság elfogadására. A kormány tehát adósa Hieronyminek, amely adósságot ezuttal valószínűleg le fogja róni.

Hieronymi valósággal praedestinálva van a kereskedelmi tárcára. A magyar államvasutak kiterjesztése körül elévülhetlen érdemek fűződnek nevéhez, mert az idegen vasutaknak a Máv. kötelékébe történt bevonása Hieronymi műve volt. Ujabb nagyszabású csatornatervezetei és a vízforgalom tökéletesítése körül kifejtett munkássága hozták a kereskedelmi miniszterséghez még közelebb. Hieronymi kineveztetését minden párt szívesen látná.

A kereskedelemügyi tárcára vonatkozólag egyébként a kormány félhivatalos könyomatosa azt jelenti, hogy nem lehe-

tetlen, miszerint annak ügyeit ideiglenesen Széll Kálmán miniszterelnök fogja intézni. Másrészt pedig kombinációba hozták Hieronymin kívül Tisza István, Vörös László, Nagy Ferenc és Láng Lajos jelöltségét.

Aradiak öngyilkossága idegenben.

(A könnyelműség áldozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Kassán tegnap öngyilkosságot követett el egy fiatal pár. Nem szerelmi tragédia rejlik a véres tett mögött: a férfi is, a nő is könnyelmű volt nagyon s a léha élet kergette őket a halálba. Az öngyilkosok aradiak voltak s egy pécskai gazda címére hagytak hátra bucsuzólevelet.

A kettős öngyilkosságról kassai levelezőnk a következőket jelenti:

Egy hónap előtt jött Aradról Kassára egy fiatal pár: Hruska János cukrász-segéd és Grünfeld Regina, kik a Kovács-utca 32. számú házban egy földszintes szobát béretek. Itt mint vőlegény és menyasszony adták ki magukat.

A fiatal pár, mialatt itt lakott, igen jól élt. Délig aludtak, a délutánt rendszeren a kávéházban töltötték, vagy elsétáltak az időt, este vendéglőben mulattak és sehol sem kimélték a pénzt. A férfinak 1000 koronája volt s a mint a háziak előtt említette, cukrászboltot akart nyitni a megtakarított pénzen. De bizony a könnyelmű, tékozló életmód mellett, alig egy hónap alatt elfogyott a kis tőke s már a mult hét elején az ékszereket, ruhákat kellett elzálogosítani, hogy legyen pénzük.

Három nap óta a fiatal jegyespár teljesen visszavonult, nem mentek sehova, hanem folyton a szobába zárkozva leveleket irtak. Az öngyilkosság gondolata ugylátszik már régebben megérelődött bennük, de tragikus elhatározásukat addig nem akarták végrehajtani, míg a levelekkel el nem készültek s ez volt bőven.

Tegnap délután Hruska János lakására bort, likőrket hozatott s jegyesével, az esti órákban mulatozni kezdtek. A mulatsághoz cigány is kell s hamarosan hozatott is egy cimbalmost meg egy hegedűt a közeli kávéházból. A két szál cigány huzta a szomorubbnál-szomorubb dalokat, s két halálra szánt szerelmes pedig egymás nyakába borulva, keservesen énekelt. A férfi sokszor szomoruan felsőhajtott.

— Huzzad cigány, ugyis utoljára szól nekem a nóta!

Ejféli tájban elmentek a cigányok s véget ért a mulatság. A házbéliek reggel zárva találták a szoba ajtaját, de nem zörgettek, hogy hadd aladják ki magukat a mulatozás után.

Délelőtt fél 10 órakor hangos pisztolydörrenés hangzott a szobából, s utána csakhamar ismét két durranás, majd vérfagyasztó sikoltás. A lövést a szomszéd szobában lakó Krausz Mihály cipész hallotta meg elsőnek, ki rögtön kiszaladt s Hruska Mihály szobájába akart nyitni. De mert csukva volt az ajtó, az udvarra nyíló ablakot törte be s azon keresztül ment a szobába.

Borzalmas látvány tárult a szemel elé. A földön ott feküdt nagy vértócsában a szerelmes pár. Grünfeld Reginának a melle két sebtől vérzett, míg Hruska János jobb halántékába lőtt s a golyó kiloccsantotta agyvelejét.

Még mind a kettő élt. Csakhamar megérzett Juhász Mór rendőrügyeletes tiszt, majd a mentők és az orvos. A két szerencsétlen öngyilkost a kassai közokórházba szállították.

A rendőrség az öngyilkosok szobájában

több levelet talált. Az egyik levél a rendőrségnek szól, amelyben bejelentik, hogy 1000 koronát elköltöttek, több pénzük nincs s egy *Ördög Mihályné* nevű asszony álnoksága miatt mennek a halálba. Kérik, hogy egymás mellé temessék el a testüket fel ne boncolják. Majd kijelentik, hogy a leánynak a pestmegyei árvaszéknél pénze van, amelyet a leány gyámja *Hegedüs J. József* budapesti szikvizgyáros kezel. Az öngyilkos leány ebből a pénzből 250 koronát a kassai mentőegyletnek, 200 koronát a kassai szegényeknek s 100 koronát a temetésre hagy. Ezenkívül egy borítékba 6 koronás aranyat hagytak a cselédnek. A ruhákat pedig *Kohuth Galla József pécskai* gazda címére kérték küldeni.

Hruska János még élve került a kórházba, a hol csakhamar meghalt. Grünberger Regina a halállal vívódik s alig éri meg a reggelt.

TANÜGY.

(—) Az Aradvidéki Tanítóegylet ujszentannavilágosi fiók-bizottsága folyó hó 30-án, Uj-Szent-Annán tartja tavaszi gyűlését. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. *Sófalvi György* központi képviselő jelentése s ezzel kapcsolatban: Miként lehetne élénkebbé tenni a tanító-egyletek működését? 3. Magyar nyelvtani gyak. tanítás; tartja: *Szabó Aranka* igazgatónő Uj-Szent-Annán. 4. Az osztályismétlésről értekeznek: *Bódi József*, világosi ig.-tanító. 5. *Lautner Mátyás* aradi tagtárs bemutatja: „Miként lehet az énektanítást könnyebbé tenni?” 6. A tanítói fizetés rendezése, előadó: *Uheretzky Ottó* Uj-Szent-Annáról. 7. *Bérczy Lajos*, polgári iskolai tanító gyak. tanítása és számtanból az ellemi iskola IV. osztályában. 8. A tanító képesítése, előadó: *Bódi József*, világosi ig.-tanító. 9. Tisztikar leköszönése, új tisztikar választása. 10. A jövő gyűlés hely, idő és tárgyának meghatározása.

Százhatvanezer korona története.

(A Polgári Takarékpénztár felszabadult segélyalapja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

A Polgári Takarékpénztár újraledésének első jelét már megadta. Ez életjelt az a néhány fővárosi pénzügyintézet veszi örvendetes tudomásul, mely annak idején a sima felszámolás elősegítése céljából a megszorított intézetnek 80,000 koronát bocsátott rendelkezésére.

A Polgári Takarékpénztár a fenti összeggel, azonfelül az aradi négy pénzügyintézet által engedélyezett 80,000 koronával és az intézet érdekeltsége által összeadott 240,000 korona tőkével kezdte meg a felszámolást.

A likvidáció kezdetén elveszett tőkének szánták úgy a budapesti, mint az aradi pénzügyintézetek a felajánlott összeget, s bizony nem gondolták, hogy ebből csak egy krajcár is megtérül valaha.

A helyzet nagyot és örvendeteset változott azóta. Aradváros közönsége leemelt kalappal mondjon köszönetet érte a felszámolást vezető intézeti igazgatóknak, akik felemelkedtek a mindennapi élet harcából egy eszményi magaslatra, és lettek hőskökké az önzetlenség terén folytatott nemes küzdelemben.

Aradról ma nyolcvanezer korona ment póstán öt budapesti pénzügyintézet címére. Ez összeget annak idején a következő intézetek adták össze.

A pesti hasai takarékpénztár.

A magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az első magyar iparbank.

A belvárosi takarékpénztár.

A budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson intézet.

A segélyakcióban részt vett fővárosi bankok a tőkét három és fél év óta járó kamatok kíséretében kapják kézhez a holnapi napon.

Ezzel egyidejűleg az aradi négy pénzügyintézet által rendelkezésre bocsátott 80.000 korona is felszabadult.

A Polgári Takarékpénztár fiókintézetét képezett *Gazdasági Bank* felszámolása is csak rövid idő kérdése már. Egy legközelebb összehívandó közgyűlés a reaktívált intézet igazgatósága kebeléből fogja megválasztani a felszámolókat, kik rövidesen elvégezvén a felszámolást, a sok sanyúlódáson átment *Gazdasági Bank* ügyét is végleg lebonyolítják.

Képtárlat Aradon.

(Az Aradi Művészeti-Egyesület gyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Egyidőben a színház megnyitásával, a képző-művészetnek is ünnepe lesz Aradon, egy nappal előbb nyílik meg a *Nemzeti Szalon* és az *Aradi Művészeti Egyesület* által rendezendő nagyszabású képtárlat, a mely a siker dolgában valószínűleg nem marad el a *Nemzeti Szalon* előbbi aradi vállalkozásaitól.

A képkiallítás ügyében az *Aradi Művészeti Egyesület* igazgatósága *Urbán Iván* főispán elnöklésével ma délelőtt tizenegy órakor ülést tartott. Az ülésen jelen voltak az igazgatóság tagjai közül: *Robitsek Agoston*, *Medveczky Ede*, *Réthy Jenő*, *Dálnoki-Nagy Lajos dr.*, *Töttösy Géza dr.*, *Urhegyi Alajos*, *Steiner József* és *Kovács Vince* titkár.

Urbán Iván elnök a gyűlést megnyitva, előadta, hogy a *Nemzeti Szalon* igazgatósága e hó végén Aradon képkiallítást óhajtott rendezni s e végből az egyesület igazgatóságának több tagjával levél útján, a Budapesten időző *Csák Cirjék dr.* rendfőnökkel pedig élő szóval érintkezésbe lépett. A rendezés módjára nézve két alternatíva merült föl; rendezze-e a képkiallítást az *Aradi Művészeti Egyesület saját rizikójára*, vagy pedig a rendezést teljesen a szalonnak engedje át?

Kovács Vince azt ajánlja, hogy az egyesület maga rendezze a kiállítást, mely esetben a képek eladása után befolyó összeg tíz százalékban az Egyesület és a Szalon osztoznának.

Steiner József ellene szolt ennek. Részletesen kifejti, hogy az Egyesületnek, amíg nincs teljesen rendezett anyagi viszonyok között, nem ajánlatos a saját rizikójára való rendezés. Előbb magában az egyesületben kell az ügyeket talpra állítani. Engedje át az egyesület a képtárlat rendezését egészen a Szalonnak. Ha az egyesület jól szervezve, erős alapokon fog állani, akkor jól átgondolt programmal maga rendezheti a képtárlatokat.

Dálnoki-Nagy Lajos dr., *Töttösy Géza dr.* és *Medveczky Ede* hozzászólása után a gyűlés *Steiner József* indítványát fogadta el.

Ennek kapcsán *Dálnoki-Nagy Lajos dr.* lelkes szavakban méltatva az egyesület kiváló, nemes hivatását, azt ajánlotta, hogy térjenek vissza a kezdethez, s kezdjék meg újra az egyesület szervezését.

A képtárlat ügyén kívül még egy érdekes tárgya volt az ülésnek. Az egyesület nagyszabású kalotaszegi és gyoroki csángó-varottas gyűjteményt szervezett. Ezt is most akarták a közönség elé bocsátani, de most elhatározták, hogy ezt később, ősszel, esetleg külön kiállítás keretében adják a nyilvánosság elé. *Steiner József* indítványára ennek kapcsán határozatba ment, hogy az egyesület az ősszel maga rendez

műtárlatot az Aradon és Aradmegyében magánosok birtokában lévő eredeti festmények, műtárgyak és művészi reprodukciókból.

Dálnoki-Nagy Lajos dr. indítványára a tárlat megnyitását április 30-ára, a megyegyűlés napjára tűzték ki. A gyűlés határozata értelmében az *Aradi Művészeti Egyesület* a *Nemzeti Szalon* az aradi tárlat rendezésére, az erkölcsi támogatás biztosítása mellett meghívja. A tárlat megnyitására valószínűleg Aradra jön *Vérsi József*, a *Nemzeti Szalon* ügyvezető-elnöke.

HIREK.

A Nemzeti Szövetség ünnepélye.

— Értekezlet a polgármesternél. —

Arad, április 21.

Az Aradi Nemzeti Szövetség június hó elsejére nagyszabású parkünnepélyt rendez a városligetben.

Institoris Kálmán polgármester ma délelőtt fél tizenkét órakor értekezletet hívott össze a városházára, melyen jelen voltak *Boros Vida*, *Deutsch Bernát* a N. Sz. társelnökei, *Reicher Károly* a társadalmi osztály elnöke és *Sztojka József* a N. Sz. titkára.

Az értekezlet elhatározta, hogy június 1-én a Nemzeti Szövetség javára fényes ünnepélyt rendez a négy év előtt tartott Baross-parkbeli tündérest mintájára. A rendező-bizottság, mely *Reicher Károly* elnöksége mellett fog megalkulni, alkalmi lapot ad ki, jótékony bazárokat rendez, továbbá virácsolást, tűzijátékot stb. Az ünnepélyt táncestély fejezi be a városligeti vendéglőben.

Az ünnepélylyel kapcsolatban *vívó- és fociball versenyeket* is felvessz a rendezőség a programmba.

A ma megtartott értekezlet tervbe vette ugyanarra a napra a polgári iskolán elhelyezendő *Munkácsy-émléktábla* telepítését is. Ez utóbbi a délután folyamán megy végbe, s az ünnep ezen részének rendezésére *Edvi-Ilés Lászlót* fogják felkérni.

A mai értekezlet örömmel vette tudomásul *Zilahi Gyula* színigazgató azon ajánlatát, hogy az ünnepségek előestéjén az aradi Nemzeti Színházban fővárosi művészek közreműködésével *disztribúciót* tart.

A Nemzeti Szövetség júniálisa a legfényesebb ünnepélyek sorában fog helyet foglalni, mert megvagyunk győződve, hogy városunk társadalmának színe-java kész örömmel dolgozik majd a nemes célu ünnepély sikerén.

Kegyelet és sár.

— Balás kézbesítő a tanácshoz. —

Arad, április 21.

Balás Bertalan aradi bírósági kézbesítőnek, a kivel sokkal több embernek van dolga, hogy sem őt külön be kellene mutatni, a temetőbe jövet-menet több rendbeli dolog szöveget ütött a fejébe. Azon a szomorú uton, a melyet addig jó, a míg a saját lábainkon tehetünk meg, a sóhajok útján több minden van, a mi bizony nem mutat arra, hogy a halottakat valami nagyon megbecsülik. Ha még a halottégetes korszakában volnánk! — gondolta bizonyára magában a derék kézbesítő. Akkor nem lenne csoda, ha senkinek se lenne gondja az elköltözöttekre.

*Balás Bertalan*nak a temetőbe jövet-menet alatt való elmékedéseinek egy érdekes kérvény lett a szülőtte, a melyet *Institoris Kálmán* polgármesternél adott be. A kérvényt, a nélkül, hogy rajta csak egy csöppet is élcelődni akarnánk, a maga eredeti formájában itt adjuk

Tekintettes

Institoris Kálmán

Arad szab. kir. polgármesterének mély tisztelettel ajánlva.

Nem követelem! csak kérem.

A Becses figyelem és tisztelet, ha ki vezérli a szülőt, Testvért, rokont, barátot stb.

Az erdő előtti temetőbe; — ezt mindenestre unalmasnak és fáradságosnak nyilvánítja.

I. A tartósabb esőzések alkalmával a temető kocsis útján a kocsis is alig halad, meg akad s ilyenkor oly kínos jelenet az ostromozás.

II. A részt vevők képtelenek a sárral meg mérkőzni, olyan rosszak az utak.

III. Kérem méltóztassanak el hinni, hogy annyi elismerést (ez ideig) már csak ki érdemelhetnének a tulvilágiaknak földi hamvaik tiszteletére is, hogy padokat (cölöpre szegve) állítanak.

Hogy minek ez; ezt a fájdalmat talán elhittetném talán fölösleges (hány és mennyi esetben lenne erre szükség.)

Magamat ajánlom,

mely tisztelettel vagyok
Balás Bertalan.

Ha egy kicsit furcsán mondja is meg, van igazán Balás Bertalan közbeszítőnek. A polgármester a kéreimet kiadta a tanácsnak, az meg egyszerűen tudomásul vette. A mi a sarat illeti, abban segítve lesz a Balás Bertalan baján, mert a mint tudvalevő, a város máris tervbe vette, hogy a temetőbe vezető utat kiaszfaltoltatja. A mi pedig a padokat illeti: ez kevés elismerést nyújtana azoknak, a kik már kiszzenvedtek...

— **Arad részvéte.** Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter halála Aradon a város minden köreiben őszinte részvétet keltett, s a részvét megnyilatkozott a város külső képén. A középületeken, s a házakon, a melyekben állami hivatalok vannak, fekete zászló lobog. Az aradi kereskedelmi és iparkamara részéről Kristyó János kamarai elnök és Edvi-állás László másodtitkár a mai reggeli gyorsvonattal Budapestre utaztak, hogy Horánszky Nándor miniszter temetésén a kamara képviselőiben részt vegyenek és ravatalára koszorút helyezzenek. A kamara még e héten, valószínűleg csütörtökön rendkívüli teljes ülést fog tartani, hogy a hazát és elsősorban a magyar közgazdaságot ért veszteség felett érzett igaz részvétsnek ünnepélyes kifejezést adjon. Az Aradi Kereskedők Köre vasárnap tartott közgyűlésén Tedeschi Viktor elnök napirend előtt meleg szavakban emlékezett meg a magyar kereskedelmet és ipart ért lesújtó gyászról. Indítványára a közgyűlésről a következő részvétáviratot intézték Nagy Ferenc dr. kereskedelmi államtitkárhoz:

Mély megdöbbenéssel és benső gyászszal vettük a lesújtó hírt, hogy Horánszky Nándor keresk. minisztert, ahogyan kereskedelmünk érdekében munkálkodását megkezdte, nemes eszméinek megvalósítása előtt elragadta a halál. Kérjük Méltóságodat, hogy részvétünket az elhunyt családjának tolmácsolni sziveskedjék. Az Aradi Kereskedők Köre.

— **Előléptetés az aradmegyei takarékpénztárnál.** Az Aradi Polgári Takarékpénztár tegnap tartott közgyűlésén tudvalevőleg Natlland Bernátot, az Aradmegyei Takarékpénztár titkárát választották meg egyhangú lelkesedéssel vezérigazgatóvá. Natllandnak így megüresedett helyére az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága cégvezető titkárrá ma Fodor Gyula eddigi főkönyvelőt léptette elő, a ki ritka szorgalmával s kitünő tehetségeinél fogva méltán rászolgált az előléptetésre, s előkelő új állásában bizonyára csak szaporítani fogja eddigi érdemeit.

— **Goldis püspök emlékezete.** A nagyváradi gör. kel. egyház templomában tegnap gyász istentiszteletet tartottak az elhunyt Goldis József aradi püspök lelki üdvéért. A rekviemen nagy közönség jelent meg. A misét Mangra Vazul püspöki helytartó celebrálta, akinek Pakala Tamás esperes, Papp György szentszéki irattárnok, Papp János katonalelkész és Bogya Pál segédlelkész asszisztált. A katonavárosi gör. kel. templomban is gyászmise volt, melyet Horváth Endre plebános szolgáltatót.

— **Az aradi vasuti állomás kibővítése.** Az államvasutak aradi állomásának kibővítésére 1897-ben engedélyeztet négy millió koronából 1900-ban 500.000, 1901-ben 600.000 koronát használtak föl: 1902-ben 300.000 korona költséggel folytatják a megkezdett építkezést.

— **A hadügyminiszter kiküldötte az aradi huszárkaszárnyában.** Az aradi cs. és kir. lovassági laktanya lovai között kiütött járványról László Frigyes ezredes, ezredparancsnok jelentést tett a hadügyminiszternek. A hadügyminiszterium részéről Csokor dr. tanár, cs. és kir. állat-egészségügyi főnök a ma esti vonattal Aradra érkezett, hogy a lovassági laktanya istállóiban a járványra nézve a vizsgálatot megtartsa.

— **Az aradi Kossuth szobor.** Az aradi Kossuth-asztaltársaság, a Kossuth-szobor ügyének lelkes előharcosa, ma esti értekezletén több érdekesség révén foglalkoztak ezzel a hazafias kérdéssel. A szobor-alapgyűjtés számvizsgáló bizottsága Tedeschi Viktor elnök, Kálmán István és Weisz Farkas bizottsági tagok jelentést tettek a gyűjtés eddigi eredményéről. E szerint a gyűjtés megindítása 1898. december 18-ikától 1902. április 14-ig befolyt összesen 10,543 korona és 46 fillér; a gyűjtés kiadásai 582 korona 70 fillér; van tehát 9960 korona 74 fillér a szobor alapjára. Az aradi szintársulat tagjai közül Bekés Gyula, Bekési Gyula, Terényi Lajos és B. Szabó Lajos beiratkoztak az asztaltársaságba, s B. Szabó Lajos még azt a kijelentést tette, hogy a társulat tagjai közül még többen fognak beiratkozni, s az asztaltársaság színész-tagjai minden hónapban egy matiné rendeznek az aradi Kossuth-szobor-alap javára. A kijelentést az asztaltársaság örömmel vette tudomásul.

— **Választások az aradi román egyházmegyében.** Az aradi görög keleti román egyházmegye zsinatának két üresedésben levő helyét töltötték be vasárnap választás útján. A választások iránt ez uttal a szokottnál nagyobb volt az érdeklődés, mert az ezzel kiegészített zsinat fogja tudvalevően a püspöki széket is betölteni s így tulajdonképp két szavazatot érdekében folyt a küzdelem. Kiszéletén, ahol azelőtt Csorogár Romulusz volt a zsinati tag, de szerzetessé lévén, le kellett mondania a világi tagságról, Trucsa Péter dr. vezette a választást. Itt nagy többséggel László Szilárd temesvári ügyvédet választották meg, akiben a Hamsea-párt nyert egy szavazatot. Birkesen Mosonyi Jenő kápolnásibirtokos elhunytával üresedett meg egy hely. Itt Szucsú János dr. volt a választást vezető szentszéki biztos. Zsinati taggá Tomics Virgil ottani gazdálkodót választották meg, akit a Mangra-párt a maga hívei közé számít, de állásfoglalása még bizonytalan. A két választás a május 4-én összeülő évi zsinaton fog igazolás alá kerülni.

— **Thaly Kálmán fia öngyilkos.** Esztergomban, mint lapunknak táviratozzák, Thaly Károly cs. és kir. 26. gyalogezredbeli hadnagy, Thaly Kálmán orsz. képviselő fogadott fia ma agyonlőtte magát. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Felfüggesztett községi jegyző.** Az elmúlt héten Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánhoz följelentés érkezett Gregus József agrisi községi jegyző ellen, a melyben a jegyzőt több súlyos hivatali visszaéléssel és szabálytalansággal vádolták. A följelentés folytán Schill József megyei főjegyző és Balázs János főszámvevő Agrisra utaztak és helyszíni vizsgálatot tartottak. Ennek eredménye alapján Jank János ternovai főszolgabíró Gregust e hó 19-én állásától felfüggesztette, s helyettesítésével Muzsaj Géza daruci körjegyzőt bizta meg.

— **A zentai hid ujjáépítése.** Bécsből táviratozzák: Krihammer közös hadügyminiszter elrendelte, hogy a romba dőlt zentai hid ujjáépíttessék. Az építést a szegedi utász-zászlóalj fogja végezni.

— **A zsidók husvétja.** A holnapkal kezdődik meg a zsidók husvétja, a melyt az Egyiptomból való kivándorlás emlékére ünnepelnek nyolc napon át. A nyolc napon át kováztalan kenyeret esznek a zsidók. Az ünnep első napján Rosenberg Sándor dr. főrabbi az aradi zsinagógában hitszónoklatot tart.

— **Eltűnt bornagykereskedő.** Vasárnap szünetünkben megemlékeztünk arról a pécsi eltűnt bornagykereskedőről, akit családja „Zsiga jöjj haza,” fölliratu hirdetéssel hívott vissza. A mint most táviratban jelentik, az eltűnt borkereskedő Schwabach Zsigmond Géza. Azelőtt virázó üzlete volt, előkelő szerepet vitt a társadalomban, s udvari szállítói címet is kapott. Utóbb anyagi zavarokkal küzdött s ezek hatása alatt néhány hét előtt eltűnt Pécsről. Családja most levelet kapott tőle, a melyben tudatja, hogy Amerikába megy s ott új egzisztenciát terem magának. Schwabach adósságai meghaladják a hétszáz ezer koronát.

— **Aradi mérnökök Konstantinápolyban.** A következő sorok közlésére kértünk föl: „Felkérem a konstantinápolyi utazáson résztvevő t. tag urakat, hogy az utlevél kiállítására céljából a polgármesteri hivatalban f. hó 25-éig felteljenül megjelenni sziveskedjenek, miután a később jelentkezők utleveléinek a rendelkezésre álló időn belül történő beérkezése nem volna biztosítható. Együttal kérem a részvételi díjnak lefizetését, hogy a menetjegyek mielőbbi kiállítása és a vasuti kocsikban és hajón szükséges helyek biztosítása jó eleve eszközölhető legyen. Schör Lajos.

— **Az aradi kereskedők köre közgyűlése.** Közel százötven aradi kereskedő és kereskedelmi alkalmazott részvételével tartotta meg ez évi rendes közgyűlést vasárnap délután az Aradi kereskedők köre. A közgyűlést Tedeschi Viktor elnök nyitotta meg, megemlékezvén Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter haláláról, azután meleg szavakkal parentálta el a kör elhunyt választmányi tagját: Kell Manót. A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére Faragó Rezső ügyvezető-titkár, hitelesítésére Schwarz Manót és Tichy Lukácsot kérte föl.

Az évi jelentést, a melyet lapunkban már részletesen ismertettünk, egyhangulag tudomásul vettek, s a tisztikarnak, ugyancsak a számvizsgálóbizottságnak a felmentvényt megadták. A jelentéssel kapcsolatosan Maurer Károly, szép szavakban méltatva az egyesület minden irányu működését, azt indítványozta, hogy első sorban Tedeschi Viktor elnöknek, továbbá a tisztikarnak, az egyes osztályok vezetőinek s a választmányának és a felügyelő bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak. Az indítványhoz a közgyűlés élénk lelkesedéssel járult hozzá. Szűcs F. indítványára a helyi lapok szerkesztőségének, a melyek nem csupán a kör közleményének adtak a legnagyobb előzékenységgel helyet, hanem az általa megindított mozgalmakat is pártolásukba vették szintén jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Ezután a tisztújítás következett. Weisz Dávid indítványára Tedeschi Viktor elnököt, kiváló érdemei elismeréséül szavazás mellőzésével, egyhangu-

lag, újra megválasztották. A többi tisztségekre nevezve megválasztották a titkos szavazást, a melyet mint korábbi J. Deutsch Mór és mint szavazatszedők Singer Sándor, Zádor Bertalan és Gedeon János vezettek. Összesen 96 szavazatot adtak be. A szavazás eredményére az új tisztikar a következőképp alakult meg. Alelnök: Wechsler József. Belügyi osztály: igazgató: Kálmán József, jegyző: Binéth Ignác. Helyezközlő osztály: igazgató: Keppich Zsigmond, titkár: Klein Sándor, jegyző: Kell Lajos. Köz-művelődési osztály: igazgató: Hegyi Albert, titkár: Szücs F. Vilmos. Vigalmi bizottság: elnök: Brunner Béla, titkár: Doka Miklós, jegyző: Ofner Gyula. Pénztárnok: Weinberger János. Ellenőr: Baumann János. Ügyvezető titkár: Faragó Rezső. Könyvtárnokok: Pichler Sándor, Wessel Károly. Háznagy: Gedeon János. Ügyész: Dr. Nagy Sándor. Választmány: Brunner Kálmán, Berger Albert, Daimel Lajos, Donát Simon, Fejér Gyula, Farkas Adolf, Fodor Gyula, Goldsbmidt Sándor, Gebhart István, Grallert Rezső, Guld Emil, Glück Dezső, Krausz Samu, Kormos Sándor, Meer Armin, Nádler Lajos, Pick Ernő, Pöhm János, Roth Zsigmond, ifj. Szojka János, Sági Henrik, Schernag Ernő, Singer Sándor, Sugar József, Schäffer Henrik, Schwarcz Manó, Tichy Lukács, Tirmann Konrád, Wallinger József, ifj. Weisz Mór. Póttagok: Illics Zsigmond, Lichtig Armin, Flamm Miksa, Samuel Arnold, Zimmermann Ignác. Számvizsgáló bizottság: Bing Ede, elnök Funkelstein József, Kneffel Lajos, Glück Károly, Weisz Hugo, Magyary Ferenc. Kaptak ezenkívül a választmányi tagságra: Geller Izidor 40, Szántó Kornél 24. Weinberger Ferenc 25, Porter Lipót 20 és más kisebb számú szavazatot.

— **Öngyilkos huszár.** Szabó Antal aradi honvéd-köznuszár vasárnap a családi erdőben felakasztotta magát. Holttestét az aradi vár halottas házába szállították s onnét holnap temetik el.

— **A megyei közegészségügyi bizottság ülése.** Aradmegyei közegészségügyi bizottsága ma délelőtt, Parecz Gyula dr. elnöklésével ülést tartott. Az ülés egyedüli tárgya volt, hogy *Sikló* község az ottlakai körorvosság körülből kivételével s itt külön körorvosi állást szerveztessék. A közegészségügyi bizottság ezt véleményezte s ily értelemben tesz előterjesztést a legközelebbi megyegyűlésnek.

— **Megkerült pék.** Stern József aradi pékmesterről már megirtuk a minap, hogy eltűnt hazulról. A rendőrség országosan köröztette Sternt, aki Budapesten volt s az aradi lapokból értesült arról, hogy körözik. Ma jelentkezett a rendőrségnél s azt adta elő eltűnésének okául, hogy a fővárosba ment munkát keresni.

— **Uj adótiszt.** A magy. kir. pénzügymin. az aradi m. kir. adóhivatalhoz Szalay László budapesti lakost adótiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Öngyilkosság egy aradi fürdőben.** Ma délután 12 órakor egy aradi rácvárosi fürdőben agyonlőtte magát Hauser Mór 30 éves borsósebi születésű kereskedő. Délelőtt fél 10 kor ment a fürdőbe, ott az egyik szobában magára zárta az ajtót s egy 7 mm. revolverrel jobb halántékába lőtt. A fürdőtulajdonosnőnek feltűnt a vendég hosszas fürdőzése, tehát kopogtatott, feleletet azonban nem kapott. A fürdőház tetőjén levő üvegablakon néztek be azután a szobába, hol Hauser már holtan feküdt. Tetének okát nem tudják. Egy darab papirosra két levelet írt, melyekben azt kéri, hogy az aradmegyei Gyarmata községben lakó édesanyját értesítsék haláláról. Második levelében pedig unokatestvérének és feleségének is tudomására hozni kéri öngyilkosságát. — **Kovács** rendőr hadnagy az öngyilkos holttestét ki-zállította az izraelita temető halottas házába.

— **Utazás egy váltó körül.** Ilyen címmel lapunk vasárnapi számában megjelent cikkre vonatkozólag, *Uherczky* Ottó újszentaonai tanító annak kijelentésére kér föl bennünket, hogy a végtárgyaláson ki fogja mutatni hogy ő hamis esküt nem tett s az a tényállás, melyet mi ismertettünk, a bíróság ítélete által, meg fog változni. Helyet adunk nyilatkozatának, bár tudósítá-unk kizárólag a jelenlegi tényállás is értelmével foglalkozott s ahhoz kommentárt egyáltalában nem lüztünk.

— **Eltűnt aradi cipész.** *Berencsi* Györgyné, szül. *Farkas* Zsuzsanna jelentést tett ma a rendőrségnek, hogy férje március 10 óta eltűnt Or-ci-utca 50. számú lakásukról s azóta haza se jött. Tegnap találta meg az ura levelét, melyben az eltávozását bejelenti. A levél érdekes s szóról-szóra így hangzik:

Zsuzsa tudatlak,

hogy elhagytalak és én rám többé ne számíts soha, hanem azért figyelmeztetlek hogy, minden a mi értékes, azt értékesítsd és légy eszednél, mer különben a te károd, én a tied nem bántotam sőt inkább neked hatytam mindent csak hogy boldogulj és ha akarod rázd le az adóságot te is úgy mint én, mert már tovább nem bírom, és aztán tölem vagy is nekem mindegy hogy veted ágyad úgy fekszel bele, mert én nem létezek többé, a te számodra én már küzdöttem eleget most mindenki magának, még a citera sem kei.

Istén velünk

és légy okos.

Az aradi rendőrség országosan körözi *Berencsi* Györgyöt

— **Gyásznap.** Néhai *Deutsch* Márk emlékének tiszteletére holnap, kedden este fél négy órakor az aradi zsinagógában *gyászmemoriam* tartanak.

— **Elfogott pénzhamisítók.** A *pécskai* csendőrség, mint levelezőnk írja, háromtagu pénzhamisító bandának jutott a nyomára. A banda tagjai közül *Mocsin* Károly harminckilenc éves pincért és *Rámai* György harminc éves földmivest, mokriai illetőségű egyeneket *elfogta*. A banda tagjai egy *öt koronásokat hamisító gépet* kínáltak többeknek megvételre; öt hatszáz koronát kérték érte. Egy harmadik társuk is volt, a ki azonban megugrott. A csendőrség az elfogottakat, a pénzcsináló masinával együtt átadta a pécskai járásbírósnak. A harmadikat még nyomozzák.

— **A temesvári sikkasztás.** A *Brudermann*-féle sikkasztás ügyében *Kecskeméti* Sándor két újabb feljelentést tett és pedig *okmányhamisítás* miatt, melyet *Brudermann* a postafőladó- és az üzleti könyvek megnevelésével követett el, továbbá levelek elsikkasztása miatt (a mely levelekben *Brudermann* elsikkasztott összegek iránti reklamálásokat sejtett.) valamint *zsarolási kísérlet* miatt, melyet *Kecskeméti* abban lát, hogy *Brudermann* őt azzal fenyegette, hogy állítólagos illetéki áthágások miatt följelenti arra az esetre, ha följelentését *Brudermann* ellen vissza nem vonja. A könyveket 1896. év közepéig átvizsgálták és az azóta elsikkasztott összegek nagyságát 25.123 korona 55 fillérben állapították meg. További három évi időszakot kell még átvizsgálni, hogy az elsikkasztott pénzek végösszegét megállapíthassák.

— **Jótekonyság.** Bold. *Káldor* Leo ravatalára helyezett koszorúra kartársai által eszközölt gyűjtés maradványaként az aradi *Chewra* Kadischának 10 kor., az aradi izr. jótekonyságot 11 korona adományoztatott, mely kegyeletlen tenyert halas köszönetét fejezi ki az *elnökség*.

— **Legcsinosabb cipőujdonságok** igen nagy választékban megérkeztek *Porter* Vilmos Nagy-Aruházába, a Szabadság-terre. Ezen lábbelik jellemző je tulajdonságai: kezi gyártmány, kitűnő szabás, elsőrendű anyag, könnyűek a viselésben és fölülte jutányosak. Egyszeri próba mindenkit meggyőz arról, hogy cipők beszerzésére *Porter* Vilmos Nagy-Aruházába kitűnő forrás, melyet legmelegebben ajánlhatunk.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadter 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőseggel ruháztuk föl, ki elfogad minden a nyomdankat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Minden családnál** nélkülözhetetlen a kávé, mely fogyasztási cikket minden gondos háziasszony kitűnő minőségben hozhatja a fumei kávé-behozatali társaságtól, honnan elvámolva és bérmentve küldik a létező legfinomabb kávéfajokat igen jutányos árban. 5 kg. kiváló Cuda kávé 16 50 kor., 5 kg. hirnemes Scerabaja keverék 19.16 korona. Az elismerő levelek ezrei bizonyítják, a fumei kávé-behozatali társaság kávéküldeményeinek kitűnőségeit és előnyeit.

A vízvezetéki-társulat közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, április 21.

Hatodik évi rendes közgyűlést tartotta vasárnap délelőtt *Ottenberg* Tivadar elnöklésével az aradi vízvezetéki művek részvénytársasága. Az elnök, a társulat működését és fontos közérdekű misszióját méltató beszéddel megnyitva a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére *Hájek* Rezső vezérigazgatót, hitelesítésére *Hann* Alajos és *Domány* József részvényeseket kérte föl.

Az igazgatóság évi jelentése, a melyet a vezérigazgató terjesztett elő, a többek között ezeket tartalmazza:

Várható volt, hogy a vízvezetéki mű kifogástalanul bizonyulván, a hálózat rövid időn belül ki fog terjesztetni. Csak legnagyobb sajnálkozásunknak adhatunk kifejezést, hogy ebben a tekintetben illetékes helyen semmi sem történt eddigéig, sőt még oly esetben is, midőn a város egyes részeinek lakossága a csatornahálózat kiterjesztését többször és sürgetően követelte, ez irányban semmi intézkedés nem történt és a közkivárat figyelmen kívül hagyott. Különös a lakosság kívánalmának figyelmen kívül hagyása, mert, eltekintve egy újabb ejetor állomás és kerület kiépítésétől, a mi a város nagyrészenek első rendű szükségletét képezne és még finanziaális szempontból is gazdaságos volna. — az *Aulich* utcza, *Knezech* utcza, *Lipót* utcza, *Kossuth* utcza és *Haász* utcza lakosok által kért csatorna kiterjesztés minimális költségeivel is sok történhetnék a fennálló állapot javítására nézve. Mindazonáltal reméljük, hogy az illetékes körökben ebben a tekintetben a helyesebb fellogás mielőbb tért fog hódítani. Legutóbb sikerült megállapodásra jutni a katonai hatósággal az aradi víz-vezeték látására nézve, mi lehetőleg már az 1902. év folyamán megkezdődhetik. Az egész mű kifogástalanul működött s a szolgáltatott víz mennyiségileg teljesen megfelelő volt. — Különösen az utóbbi tekintetben örömmünkre szolgált, hogy bizonyos oldalról terjesztett áhírköböl eredt, a víz minőségére több illetékes helyen a leszigorubb vizsgálatnak lett alávetve s a szakvélemények a legteljesebb elégtételt adták meg s a vizet kifogástalanul minősítették.

A közgyűlés az igazgatóság, valamint a felügyelő bizottság jelentéseit egyhangulag tudomásul vette s mind a kettőnek a felmentvényt megadta.

Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság három éves megbízatása lejárván, annak újalakulása következett. *Hann* Alajos elismerően méltatva az igazgatóság a felügyelő-bizottság eddigi működését, annak újból való megválasztását javasolta. Eryben dicsérettel szolt *Hájek* Rezső vezérigazgatónak és a tisztikarnak buzgó működésükről.

A közgyűlés által erre egyhangulag ismét megválasztottak az igazgatóság tagjaivá: *Ottenberg* Tivadar, *Schuster* Henrik dr., *Mandl* Vilmos dr., *Meyer* F. J. A felügyelő-bizottságba: *Weil* Arthur, *Révész* Nándor, *Róna* Jakab és pótlagnak *Baros* Dezső.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 21.

Déltőzsde. A búzakínalat élénk, a vételkérő gyöngye. Lanya irányzat mellett 10.000 métermázsa került forgalomba, 5—10 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék közül zab és tengeri néhány fillérrel olcsóbb áron. Időjárás szép.

Zárhat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.96—8.97
Buza májusra	8.76—8.77
Buza októberre	7.74—7.75
Rozs áprilisra	7.15—7.16
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.44—6.45
Zab áprilisra	6.78—6.80
Zab májusra	—
Zab októberre	5.70—5.71
Tengeri májusra	4.77—4.78
Tengeri júliusra	4.93—4.94
Répe augusztusra	11.65—11.75

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilsra	8.90—8.97
Buza májusra	8.76—8.77
Buza októberre	7.74—7.75
Rozs áprilsra	—
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.41—6.42
Zab áprilsra	—
Zab májusra	—
Zab októberre	5.70—5.71
Tengeri májusra	4.74—4.75
Tengeri júliusra	4.92—4.93
Repce augusztusra	11.60—11.70

Zárlat 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	677.75
Magyar hitelrészvény	692.—
Leszámitolóbank részvény	442.50
Rima-Murányi vasmű részvény	506.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	661.50
Közuti vasút	622.50
Városi villamos vasút részvény	314.—

NAPIREND.

Április 22. Kedd. Róm. kath. naptár: Szotér. — Protestáns naptár: Szotér — Izraelita naptár: Passah. — Görög-keleti naptár (április 9.): Eupszik. — A nap két 4 óra 43 perckor, nyugszik 6 óra 42 perckor — A hold két 6 óra 37 p rekor, nyugszik 4 óra 28 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

Április 23. Hegyszéki közgyűlés Kovaszinon délelőtt 9 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendés.**

[27]

(Folytatás.)

A néger befordult egy másik utcába, kezével a fal szegletébe kaeszkodva.

Brascasson hirtelen felkiáltott:

— A fogat!

S valóban, a csinos kis ház előtt gyönyörű fogat állott, pompás lovakkal, melyek koronkint türelmetlenül vágták patkóikat a kövezet-hez. A kis néger megérkezett a kapu elé, meglátta a fogatot, felmászott az első kerekére és felfújva a lámpától megvilágított arcát, az elaludt kocsisnak orrába fujt. Ez csak nővekvő horkolással felelt a tréfára; ekkor a kis néger leugrott, a kapu felé fordult és tapogatni kezdett, a csengetyű gombját keresve. Tiszta csengésű hang hallatszott ki a vastag falakon keresztül.

— Nyomat vesztjük, — mondá a herceg.

— Várjon — felelé Brascasson.

A kapu felnyitott és a kis néger eltűnt a ház belsejében, de mielőtt a kapu bezáródott volna, Brascasson fentartotta, mialatt másik kezével nagyot csapott a fára, utánozni igyekezett a becsukódó kapu tompa zörejét.

Mozdulatlanul hallgatózott.

Semmi egyéb nem hallatszott, mint a néger távozó lépteinek zaja, mely egyszerre tompa eséssel végződött.

— Jöjjön, mondá Brascasson.

— A patvarban is, viszonzá a kamarás.

— Mincs mit habozni.

De uram, így nagyon hasonlítunk a betörő tolvajokhoz.

— Hát nem akarja már Glorianet Hans Hammer operáiban szerepeltetni?

— Menjünk! mondá a herceg.

Brascasson zaj nélkül támasztá meg a kaput, hogy futás esetén a menekülés biztosítva legyen.

Egyszerre sötétségben és a legnagyobb csendben találták magukat. Még is egy kerek nyíláson keresztül, mely hasonlított egy alagut bejáratához, friss lég áramlott feljűk és vastag fatörzsek rajzolódtak le halványan a távoli fal fehér alapján.

— Erre! mondá Brascasson.

Két keze, melyekkel a falat tapogatta, csakhamar üveglapra akadt.

— A lépcső ajtaja, sugta. Jöjjön.

A herceg követte, vállaira helyezvén kezét a sötétség miatt.

A legfeketebb sötétségben mentek fel néhány lépcsőn, minden pillanatban attól félve, hogy a sötétség hirtelen elmúlik és emberek fognak megjelenni.

— Millo dions! mondá Brascasson.

Lábával valami kerek és lágy testet érintett meg, mely mozdulatlanul feküdt a lépcsőn. Lehajolt, megtapogatta könnyedén ujjával a keresztbe fekvőt és selyem szalagokat érzett kezei között.

— A kis néger fekszik itt holtrészegen, mondá.

Atléptek a parányi emberen, s csakhamar vastag szőnyegre éreztek lábaik alatt; Brascasson, ki megfogta a karját, bársony burkolatra akadt. Szótlanul, lélegzetüket visszafojtva értek fel.

Halk zörejt ütötte meg füleiket, csengő, majd hirtelen elfojtott kacajok, melyek mintha csókok közül jöttek volna, hasonlítottak a puha fészekben ülő madarak csicsérgéséhez. Ugyanakkor lágy, kedves illat terjedt mindig jobban és jobban, mely szerelmet lehelt és csaknem bódítani kezdé őket.

— Gloriane gondolta Brascasson, szaglálózva.

A lépcsők megszűntek. Ajtókhöz voltak közel, anélkül, hogy látták volna a sötétben. A hangok közeledtek, az illat áthatóbb lett; a satin suttogása között szavakat, kacagást hallottak.

— Gloriane itt van, mondá Brascasson.

— Lépjünk be — viszonzá határozottan a herceg, kibe a kaland sajtyszerűsége mindig nagyobb bátorságot öltött.

Közeledtek, a kisugárzó fény által csatogatva. Brascasson arany szegélyt látott a falakon végig húzódni, itt-ott megszaggatva a lelógo függönyrojtok által; ekkor hirtelen megbottlott egy székben, mely zörejjel dől fel. Az az ajtó hirtelen felnyitott és rajta keresztül fényesen berendezett terem lehetett látni, barna hölgy lépett ki lámpával a kezében, ijedt arccal.

— Madame de Soinoff! — kiáltá a kamarás.

A grófnő kacajba tört ki.

— Ah! mondá Flédro herceg! Mit keres ön itt? Honnan jön? Tudja-e, hogy ez a legnagyobb illetlenség, amit most ön elkövet, melyet sohasem bocsátanak meg önnek, ha e találkozás nem lett volna olyan rendkívüli? Szerencse, hogy képtelen vagyok haragudni a kellemtelen meglepetésekre... Hogyan fedezett fel bennünket? Nem is hittem volna, hogy ilyen ügyes ember. Fogadja szerencse-kívánataimat. Nem láttam önben eddig csak egy közönséges diplomatát, hivat a hagyományhoz és ime, ön merész, bátor, bizarr! A férjem, ki Talleyrand tanítványa, sem talált volna meg ma éjjel. De minek kerestek meg. Ah! igen, Gloriane miatt, aki eltűnt. Tehát felismertek a fogatban kalapom és frakkom alatt! Így jött rá, ugy-e? Valóban pompás. És ez az ur, ki önnel van, bizonyára Brascasson. La Frascuella beszélt nekem róla. Attól félték talán, hogy nem megy többé vissza? Eh! hiszen nem ettük meg őt, legyen nyugodtan. Mert utoljára is őt keresik, nemde? Nem bánom, meg fogom neki azonnal mondani, hogy Brascasson ur várja. Nekem mindegy, csak hogy nagyon megijesztettek bennünket. Azt hittük hirtelenében, hogy... Oh! de hát az lehetetlen, minthogy ő most Trage-rean tábornokkal van együtt a — Fouquere mezőn!

A két férfi meglepetve nézett rá, mialatt e szavakat kacagás közben arcaikba vágta.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

A Mittelman-féle szeszgyár telepén

lévő Szirmai és Neubauer-cég tulajdonát képező **tégla és faanyagok**, továbbá a még le nem bontott **moslék szárító épület összes anyagai**, melyek vevő által bontandók le, eladók.

Értesítés nyerhető **Szirmai Antal** irodájában Zrinyi-utca 4c.

Telefon-szám: 368.

752

A hires
Bisenzi-pászka

(Mazses)

671

kizárólag nálam kapható.

Domán Ignác,

Asztalos Sándor-utca (Áru-csarnok.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, Templom- és Kazinczy-utcák sarkán

villamos csengő,

telefon és villámhárító felszerelési

műhelyt

nyitottam, hol minden e szakba vágó munkákat, ugyszintén

orvosi villanygépek és telepek

javitását, légszesz és villamos csillárok átalakítását pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett elfogadom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

Diamant Ferenc,

645

villamos műszerész, vizsgázott

elektrikus.

Egyszersmind bátorkodom becses figyelmét fölhívni, hogy

Diamant Miksa bádigos műhely

részére, itt mindennemű rendelések elfogadtatnak.

Kass-féle vendéglő.

Ma és még csak néhány napig.

20 nemzetközi elsőrangú különlegesség

föllépte

teljesen új műsorral és teljesen új bohózatok. Azonkívül:

Vendégjáték! Vendégjáték! Vendégjáték!

Göndör Aurél,

Magyarország világhírű népalakítója.

Pont 9 $\frac{1}{2}$ órakor:**Göndör Aurél,**

mint kanász.

Pont 9 $\frac{1}{2}$ órakor:**Göndör Aurél,**

mint utólérhetetlen Kátsa cigány.

Kezdeté 8 órakor.

Becsés pártfogásért esedez:

Zitter J. Oszkár,

765

igazgató.

Szeszüzlet.

— Április 21. —

Mai jegyzéseink: Készará nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12:30—13— korona mmázsánként.

Bérháztulajdonosoknak

földbirtokosoknak

törlesztéses kölcsönt 42 $\frac{1}{2}$ és 50 évre jutányosan és előnyös feltétel mellett közvetít és értesítést ad

Sárkány,
Budapest, Váci-körút 21.

Egy

fiatal ember,

ki már detail üzletben alkalmazva volt, a magyar, német és román nyelvet beszéli

helybeli faüzletben

azonnal

felvétetik.

Singer Gyula,
fakereskedő.

766

AZ

Andrássy-téren felállított sátorban

árutorlóadás

folytán kénytelenek vagyunk nagy választéku **divat-, kézmű-, rövidáru, fehérnemű és gyermek-játék szakmába** vágó cikkeinket rendkívül olcsó árban elrusítani.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom felhasználására a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk.

Kilényi C. és Társa

férfi- és női divataruháza

a kék golyóhoz. 702

Az Andrássy-téren felállított sátorban.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 1445

tüzi fecskendők és kutak.

Költözők figyelmébe!

Teljesen ingyen és teljes jótállás mellett

elfogadok

lakások féregmentessé tételét

mindenkitől,

ki lakását általam festeti.

Tisztelettel

693

BRAUNSAMU

szobafestő és mázó

Arad, Szabadság-tér 10. sz.

Üzlet áthelyezés!

Müller J. és Fia

mű-festő és ruha vegytisztító intézetét

Asztalos Sándor-utca 2—3. és Forray-utca 4. szám

alá helyezte át.

Az eddig **Andrássy-tér 20. szám** alatt átadott ruhák mai naptól fogva

Asztalos Sándor-utca 2—3. sz. alatti

fő üzletünkben

681

vehetők át.

Kiváló tisztelettel

MÜLLER J. és FIA.

Telefon 278.

Telefon 278.

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő és mázó

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Ajánlja magát mindennemű

szobafestő, szobakárpitozási, menyezetek dombormű

diszítési és mázó munkálatok teljesítésére, továbbá ablakok színes üvegfestési imitálását a legújabb modern kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett.

Elvállalom a lakások féreg (poloska) mentessé tételét

teljes jótállás mellett.

A nagyérdemű közönség pontos és gyors kiszolgáltatása céljából készletben raktáron tartok dus választékban papirkárpitot, könnyű sulyu papiröntvényből (Xylogelit-Stuck) domború diszitményeket és üvegfestés utanzatu színes mintákat, a melyek lakásokon minden időben megtekinthetők és megválaszthatók. — A nagyérdemű közönség becses támogatását kérem

646

mély tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF.

Ha
ujkerékpárt akarvenni,
vagy

kerékpárját

javítani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez.

589

Arad, Salacz-utca 2.

A magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

8946—1902. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán az állomási vendéglő üzletére kötött szerződés 1902. évi augusztus hó 31-én lejárván, nevezett vendéglő üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra, azaz 1905. évi augusztus hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezenel nyilvános ajánlati tárgyhirdetetik.

Az egy korona bélyeggel és Ajánlat a m. kir. államvasutak Hatvan állomásán levő vendéglő üzletének bérbevitelére 8946 számhoz felirattal ellátott borítékba zárt, és lepecsetelt nemkülönb a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi május hó 10-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján értevény mellett nyújtandók be, banatpénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben vagy állami letétbe alkalmas értékpapírban, nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi május hó 9-ének déli 12 óráig leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, utolsó napi árfolyam szerint de mindig csak legfeljebb névérték magasságáig fognak számíthatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi) osztályában (I. emelet 33. ajtó) vagy a budapest jobbpárti (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlatot tevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlat tevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre szabadon választhasson.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két nagy, négy kicsiny és két padlás szobát, főző és mosó konyhát valamint a lakás mellékhelyiségeit, továbbá az I—II. oszt. éttermét a vendéglős saját költségén tartozik üteni és világítani; a III. ik oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fele részben a vasut intézet, fele részben pedig bérli által fog eszközölni.

Budapest, 1902. március hó 24.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen

a villamfényfürdőket, 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. ☎ Telefon 270.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

☞ pályakoszoruzott készítmény. ☜

gyermeknek láz, hideglés, vörösláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különbösen alkalmas a szoba levegőjének fellisztására és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden mászert felülmúló hatású tyúkszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszertnek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-crème** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egyuttal biztosított, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5.

Kitűnő tisztelettel Marsotzky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

Ibolya-Créme

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, róza és krém színben 60 kr.

Hajós-féle **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen higiénicus mosóvíz az arc, nyak, karok és keznek megkapó szépséget, fehérliliom és róza színében tündöklő varázssos szint kölcsönöz. 1 üveg 50 krajczár.

☞ Óvakodjunk értékeken hamisításoktól! ☜

Bevásárlásnál csakis **HAJÓS** féle **IBOLYA-CRÉMET** tessék elfogadni.

Kapható:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá **Vojtek Kálmán** ur gyógyszer-tárában és **Vojtek és Weiss** urak droguerijában.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva.

☞ Hamisítványoktól tessék óvakodni! ☜

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszer-tárakban és droguerijában.

Apátfalván: Tar Imre. Battonyán: Fodor István. Vargha Antal. Borosjenőn: Pintér Ferencz. Boros-Sebesen: Zangerl Gyula. Berzován: Szokoly Sándor. Cs.-Apácán: Bonomi Antal. Cs.-Palotán: Nagy Albert. Csermón: Berkes Armin. Elekén: Ifj. Pekker István. Földéakon: Boros Károly. Glogovácson: T. Zombory János. Gurahonczon: Molnár István. Gyorokán: Masznyik Dániel. Kis-Jenőn: Bayer György. Kevermesen: Schlögl Pál. Kun-ágotán: Fejes Lajos. Kurticon: Hackenberger László. Medgyesgyházán: Kelecsényi Ferencz. Mező-Kovácsházán: Szabady Viktor. M.-Radnán: U. Kossuth Pál. Nagy-Halmágyon: Hanzéros Ádám. Nagy-Zerinden: Vály Géza. Ó-Pecskán: Rokszin János. Pankotán: Pósevit Gusztáv. Pityvaroson: Szabados József. Székudvaron: Fromm D. Traugott. Simándon: Csiky Lukács. Soborsinban: Károlyi Kálmán. Szemplakon: Hauszler Sándor. Taurzon: Kuntz János. és Új-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszer-tárakban.

Csődtömeg eladási hirdetmény és feltételek.

Alulírott csődtömeggondnok ezennel közhírré teszi, hogy a vb. Ring Zsigmond aradi csődtömegéhez tartozó és a csődleltárban 1—139., 142—159., 161—401., 403., 425., 436—473., 486—529., 531—544. és 763. sorszámok alatt felvett 8116 kor. 13 fill. beszerzési értékű és 5074 kor. 42 fillér becsértékű fűszer és csemege árukból álló raktár, továbbá 140., 141., 160., 402., 404., 424., 426—435., 474—485. és 530. sorszámok alatt leltározott 3039 kor. 50 fill. beszerzési értékű és 1095 kor. 70 fill. becsértékű üzleti-felszerelési és berendezési tárgyak ajánlati árverés útján eladatnak. Felhivom ennél fogva a venni szándékozókot, miszerint a becsértéknek megfelelő 10 százaléknyi bánatpénzzel ellátott ajánlataikat írásban és pedig külön az áruraktárra és külön az üzleti felszerelési és berendezési tárgyakra, f. év április hó 26-ik napjának délelőtti 12 órájáig nálam adják be.

Vevő köteles a vételárat és a vételári összeg utáni III. fokú bélyegilletéket f. év május hó 3-áig a tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetni, köteles továbbá az áruraktárt, illetőleg bolti felszerelési tárgyakat f. év május hó 10-ig bezárólag átvenni és elszállítani.

Az üzleti helyiségnek f. év május 10-től tovább leendő esetleges használata tekintetében tömeggondnokkal külön megállapodás lesz létesítendő.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett f. évi április hó 26-án d. u. 3 órakor tartandó ülésén fog határozni, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, vagy valamennyit visszautasítani és az áruraktárt, illetőleg bolti felszerelési tárgyakat később megtartandó nyilvános árverésen eladni.

Ha vevő a fentebbi árverési feltételeknek eleget nem tenné különösen, ha vevő a kikötött határidőben a vételárat kifizetni vagy az árukat átvenni és elszállítani elmulasztaná; úgy a bánatpénznek elvesztésén felül az áruraktár, illetőleg a bolti felszerelési tárgyak a vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot a leltározott és ezennel eladásra hirdetett áruk és felszerelési tárgyak minősége, mennyisége és azonosságáért.

Az eladásra hirdetett áruk és egyéb ingók közbenjöttöm mellett bármikor megtekinthetők. 756

Kelt, Aradon, 1902. április hó 19-én.

Dr. Rozvány István,

(Batthyányi utca 29.)

ügyvéd, mint vb. Ring Zsigmond tömeggondnoka.

Apró hirdetések.

Minden hirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ar-

tesztéseket a kiadóhivatal Ad. levél-
beni kérdésekre a válasza való ha-
lyog melléklendő. Telefon értesítéssel
nem ad a kiadóhivatal.

Egy teljesen jó karban levő

majdnem új hálószoba berendezés
és egy Trimó nagy tükörrel eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 767

Flórián-utca 15. számú ház,

mely áll emeleti 2 szoba, konyha
és éléskamara, földszint 2 szoba,
konyha, egy istálló 4 lóra és kocsi-
szin, azonnal kiadó, vagy szabad
kézből eladó. Bővebbet Guttman
Samu fűszer-üzletében, Forray-
utca. 738

TELEFON 433

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételtek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételtek, vagy be-
cseréltek.

Hirdetmény.

Az „Aradi polgári takarékpénztár részvény-
társaság“ volt felszámoló bizottsága, valamint
jelenlegi igazgatósága ezennel értesíti az intézet
betevő hitelezőit, hogy takarékpénztári betétek
és azok kamatai az intézet pénztáránál (Mino-
rita-palota I. emelet) **folyó 1902. évi má-
jus 6-tól kezdve a betéti köny-
vecskék ellenében kifizettetnek.**

Azok a betétek, melyek 1902. évi május hó
31-ig fel nem vétetnek, továbbra is a polgári
takarékpénztárnál betétek gyanánt fognak te-
kintetni és kezelteni. 764

Arad, 1902. évi április 21-én.

A polgári takarékpénztár
felszámoló-bizottsága.

A polgári takarékpénztár
igazgatósága.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 forint.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás
mellett. 768

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
tauczi országút melletti rak-
tárból. 704

* * *

Plisszírozás és Couvelirozás bármily szélességben elvállaltatik.

* * *

Tavaszi és nyári Ujdonságok!

Megérkeztek.

Remek szép ruha szövetek a legdivatosabb színekben.
Nagy választék fekete sima és mintázott szövetekben.
Különlegességek fehér áttört és himzett batistokban.
Remekszép valódi francia Pompadour batisztokban.
Napernyők rendkívül izléses kivitelben.
Blous selymek óriási nagy választékban. 447

I. f. Kopetkó Károly

Templom-utca, ARAD, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon szám 477.

Városi és megyei telefon szám 477.

* Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek. * Szolid elv. Pontos kiszolgálás. *